PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS
2007 m. gegužės 22 d. *

Byloje T-500/04

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama G. Braun, W. Wils ir N. Knittlmayer,

ieškovė,

prieš

IIC Informations-Industrie Consulting GmbH, įsteigtą Königswinter (Vokietija), atstovaujamą advokatų E. Rott ir J. Wolff,

atsakovę,

dėl prašymo pagal EB 238 straipsnį, kuriuo siekiama, kad iš atsakovės būtų priteista grąžinti dalį išmokų, Bendrijos pervestų avansu vykdant dvi kultūrinių programų finansavimo sutartis,

* Proceso kalba: vokiečių.

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(antroji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas J. Pirrung, teisėjai N. J. Forwood ir S. Papasavvas,

posėdžio sekretorė K. Andová, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. lapkričio 7 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Teisinės ir faktinės bylos aplinkybės

Taikytina Bendrijos teisė

1 Bendrijos finansinė pagalba transeuropinių tinklų srityje teikiama remiantis 1995 m. rugsėjo 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2236/95, nustatančiu bendrąsias tokios pagalbos teikimo taisykles (OL L 228, p. 1).

2 Pagal šio reglamento 1, 2 ir 5 straipsnius bendros svarbos projektui transeuropinių tinklų infrastruktūros telekomunikacijų srityje gali būti skirta Bendrijos parama, neviršijanti minimumo, reikalingo pradėti projektą.

3 Reglamento Nr. 2236/95 11 straipsnis numato, kad Bendrijos parama gali padengti tik su projektu susijusias išlaidas, kurių patiria už projekto įgyvendinimą atsakingi paramos gavėjai ar trečiosios šalys. Kaip įprasta, įmokos mokamos kaip avansas, tarpinės įmokos ir galutinė įmoka.

4 Reglamento Nr. 2236/95 13 straipsnis išvardija Bendrijos paramos sumažinimo, sustabdymo ir nutraukimo sąlygas. Taigi, Komisija gali sumažinti, sustabdyti arba nutraukti paramą atitinkamai veiklai, jei patikrinimo metu paaiškėja, jog netiksliai laikomasi arba visai nesilaikoma paramos skyrimo sąlygų. Bet koks neteisėtas Bendrijos pagalbos įgijimas lemia neteisėtai išmokėtų sumų susigrąžinimą. Grąžintina neteisėtai gauta suma pervedama Komisijai

Bylos faktai

5 1996 m. balandžio 4 d. Sprendimu Taryba paragino į Europos Sąjungos informacinės visuomenės propagavimą papildomai įtraukti ir meną bei kultūrą. Todėl Komisija pareiškė iniciatyvą dėl multimedijos prieigos prie Europos kultūros paveldo, žinomą pavadinimu „Susitarimo memorandumas dėl Europos kultūros paveldo“. Pagal šią iniciatyvą, be kita ko, Komisija finansavo du tarpvalstybinius projektus, kuriais,

pasinaudojant skaitmenine technika, siekiama Europos kultūrinėje erdvėje sukurti bendrą forumą ir sujungti skirtingose Bendrijos šalyse įsikūrusius asmenis, t. y. projektą „DCC – Digital Content for Culture“ (toliau – DCC) ir projektą „Donna – Art, Design and Fashion Online“ (toliau – „Donna“).

6 Konkrečiau kalbant apie projektą DCC, jo tikslas buvo atrinkto kultūrinio pobūdžio turinio skaitmeninimas bei jo pristatymas, perdavimas ir pardavimas internetu. Taip buvo siekiama kultūros ekonominiame sektoriuje sukurti naujas prekes ir paslaugas, siekiant plėtoti Europos kultūrinį paveldą. Tai turėjo leisti sukurti naujas darbo vietas, pirmiausia menininkams ir dizaineriams, bei naujas galimybes naujoves diegiančioms mažoms ir vidutinio dydžio įmonėms.

7 Kalbant apie projektą „Donna“, reikėtų pažymėti, kad juo buvo siekiama leisti kūrėjoms (menininkėms ir dizainerėms) pristatyti savo kūrybą meno, dizaino ir mados sektoriuose skaitmeniniu formatu, panaudojant informacines ir ryšių programas interaktyviam bendravimui su visuomene užtikrinti. Šis bandomasis projektas visuotinai buvo suprantamas kaip virtualus forumas, leidžiantis įvairių sričių (pramoninės prekės, mados, televizijos, architektūros ir kt.) menininkėms ir dizainerėms susitikti, pasikeisti idėjomis ir užmegzti santykius su tiekėjais, klientais, partneriais bei žiniasklaida.

8 Kiekvienam iš šių projektų Europos Bendrija, atstovaujama Komisijos, sudarė finansavimo sutartį su, pirma, pagal Vokietijos teisę įsteigta uždaroja akcine bendrove *IIC Informations Industrie Consulting*, veikiančia strateginio planavimo, pardavimo vadybos ir informacijos pramonės konsultacijų sektoriuje, ir, antra, pagal Vokietijos teisę įsteigta akcine bendrove *CSC Ploenzke* (toliau – *Ploenzke*). Sutartis

dėl DCC projekto buvo sudaryta 1996 m. gruodžio 18 d. (Sutartis Nr. 45 528), o dėl „Donna" projekto – 1996 m. gruodžio 30 d. (Sutartis Nr. 20 730).

9 Pagal šias sutartis, kurių svarbiausios nuostatos yra iš esmės tapačios, Komisija įsipareigoja suteikti Bendrijos finansinę paramą 50 % aptariamų projektų reikalavimus atitinkančioms sąnaudoms padengti.

10 Pagal abiejų sutarčių 4 straipsnį buvo numatyta 3 360 000 ekiu DCC ir 980 000 ekiu „Donna" projekto sąnaudoms padengti. Pagal abiejų sutarčių 2 straipsnį DCC projekto trukmė buvo numatyta dvylika mėnesių, o „Donna" projekto trukmė – devyni mėnesiai, skaičiuojant nuo pirmosios mėnesio, einančio po mėnesio, kada buvo galutinai pasirašytos susitariančiųjų šalių sutartys, t. y. 1997 m. sausio 1 d., dienos.

11 Anglų kalba surašytoms sutartims, numatančioms arbitražinę išlygą pagal EB 238 straipsnį, pagal kurią ginčai bus sprendžiami Pirmosios instancijos teisme (12 straipsnio 2 dalis), taikoma Vokietijos teisė (12 straipsnio 1 dalis). Jose numatytos tokios sąlygos:

„1 straipsnio 1 dalis

Kiek tai susiję su sutarties I priede išvardytais darbais (projektas), susitariančiosios šalys įsipareigoja Komisijai vykdyti sutartį solidariai.

<...>

(3 ir 4 dalys)

Koordinatorius atsakingas už visų dokumentų pateikimą bei bendrus santykius tarp susitariančiųjų šalių ir Komisijos. Bendras susirašinėjimas su Komisija vyks per koordinatorių.

<...>

(4 straipsnio 5 dalis)

Bet kuris Komisijos mokėjimas turi būti atliekamas į koordinatoriaus banko sąskaitą <...>.

Koordinatorius atsakingas už tinkamos Komisijos finansinės paramos pervedimą nedelsiant kiekvienai iš susitariančiųjų šalių. Koordinatoriui negali būti mokama, išskyrus jei susitariančiosios šalys dėl to sudaro susitarimą, kuriame numatomos bet kokio pervedimo į koordinatoriaus asmeninę sąskaitą sąlygos.

5 straipsnis <...>

Susitariančiosios šalys gali sudaryti subrangos sutartis su sąlyga, kad dėl to iš anksto bus gautas Komisijos leidimas raštu. Susitariančiosios šalys susitaria su subrangovais dėl tokių pačių pareigų kaip ir jų pareigos pagal šią sutartį."

12 Abiejų sutarčių I priede paaiškinama atitinkamo projekto programa. Pagal DCC sutarties I priedo 3 skyrių ir pagal „Donna" sutarties I priedą profesionalią atsakovės grupę sudaro B., buvęs atsakovės direktorius, F. ir M. bei D. D., B. D. ir L.

13 Abiejų projektų atlygintinų išlaidų grąžinimo sąlygos numatytos abiejų sutarčių II priede. Šis priedas numato:

„1.2. Atlygintinos išlaidos yra toliau apibrėžtos realios išlaidos, kurios yra būtinos įgyvendinant projektą, gali būti įrodytos ir buvo patirtos per laikotarpį, nustatytą sutarties 2.1 straipsnyje < ... >

Atlygintinos išlaidos gali apimti visas arba tam tikras šių išlaidų rūšis:

— personalui,

— įrangai,

— trečiųjų asmenų pagalbai,

— kelionei ir apgyvendinimui,

— trumpalaikio vartojimo reikmenims ir informacijos apdorojimo išlaidoms,

— kitas sąnaudas,

— bendrąsias išlaidas.

<...>

1.3.1. Personalas

Gali būti reikalaujama sumokėti už susitariančiosios šalies tiesiogiai įdarbinto personalo projektui realiai skirtas darbo valandas.

<...>

Bendras deklaruotų personalo darbo valandų skaičius turi būti įregistruotas ir patvirtintas. Šis reikalavimas bent minimaliai bus patenkintas paskirtam projekto vadovui arba susitariančiosios įmonės tinkamai įgaliotam valdymo grandies darbuotojui bent kartą per mėnesį patvirtinant darbo laiko registraciją.

1.3.2. <...>

Įrangos pirkimo arba finansinės nuomos sąnaudos gali būti priskirtos tiesioginėms išlaidoms. Reikalavimus atitinkančios įrangos finansinės nuomos sąnaudos negali viršyti galimų reikalavimus atitinkančių jos pirkimo sąnaudų sumos <...>.

1.3.3. Trečiųjų asmenų pagalba

Subrangovų ir išorės tarnybų sąnaudos yra reikalavimus atitinkančios sąnaudos pagal šios sutarties 5 straipsnį.

<...>

1.3.5. <...>

Už trumpalaikio vartojimo reikmenis <...> gali būti reikalaujama sumokėti kaip už tiesiogines sąnaudas.

<...>

1.4 <...>

Savikainą naudojančios susitariančiosios šalys su projektu susijusias ir pagal įprastas apskaitos taisykles ir principus apskaičiuotas bendrąsias išlaidas (netiesiogines bendrąsias sąnaudas), jei Komisija jas laiko pagrįstomis, gali įtraukti į tokius punktus kaip pačių finansuojamas tyrimas (daugiausia 10 % personalo sąnaudų), administracija, pagalbinis personalas, raštinės reikmenys, infrastruktūra, įranga ir paslaugos.

<...>

Papildomas išlaidas naudojančioms susitariančiosioms šalims kaip bendrosios išlaidos gali būti skirtas įnašas, sudarantis iki 20 % realiai patirtų atlygintinų sąnaudų už visas šio priedo 1.3 punkte nurodytas tiesiogines sąnaudas.

<...>

4.3 Kai visas pagal projektą numatytas sumokėti finansinis įnašas, įskaitant bet kurio audito rezultatą, yra mažesnis nei pagal projektą įvykdyti mokėjimai, susitariančiosios šalys nedelsdamos atlygina Komisijai skirtumą ekiu.

<...>

5. Sąnaudų patvirtinimas

Susitariančiosios šalys, vadovaudamosi valstybės, kurioje jos yra įsteigtos, taisyklėmis ir joje naudojama įprasta apskaita, vykdo tinkamą apskaitą ir reikalingą dokumentaciją, kad būtų galima pagrįsti ir pateisinti priskirtas išlaidas ir valandas."

14 Remdamasi šiomis sutartimis Komisija pervedė *Ploenzke*, kaip abiejų projektų koordinatorei, šias avansines išmokas: 980 472 Vokietijos markių (DEM) DCC projektui ir 317 745 DEM „Donna" projektui. *Ploenzke* pagal sutarčių 4 straipsnio 5 dalį privalėjo pervesti atsakovei Komisijos pervestas sumas, į kurias ji turėjo teisę. Taip atsakovei buvo pervesta 293 328 DEM DCC projektui ir

107 493 DEM „Donna“ projektui. Vadinasi, 1997 metais kaip finansinę paramą iš viso ji gavo 400 821 DEM (204 936, 52 eurų) avansinių išmokų sumą.

15 Abiejų projektų įgyvendinimas prasidėjo 1997 m. sausio 1 d., o jiems pasibaigus *Ploenzke* ir atsakovė pateikė prašymus atlyginti išlaidas (iš viso 6 144 287 DEM pagal DCC projektą ir 1 906 934 DEM pagal „Donna“ projektą, iš kurių atsakovei priklausė 1 960 943 DEM pagal DCC projektą ir 646 809 DEM pagal „Donna“ projektą).

16 Atsakovės pagal DCC projektą pareikalautas išlaidas galima suskirstyti į: išlaidas personalui (834 568 DEM), subrangos išlaidas (618 631 DEM), išlaidas įrangai (384 018 DEM), kelionės išlaidas (32 682 DEM), išlaidas trumpalaikio vartojimo reikmenims (35 017 DEM) ir bendrąsias išlaidas (56 027 DEM).

17 Atsakovė pagal „Donna“ projektą nurodė išlaidas personalui (227 998,39 DEM), subrangos išlaidas (257 659 DEM), išlaidas įrangai (106 871 DEM), kelionės išlaidas (22 659 DEM), išlaidas trumpalaikio vartojimo reikmenims (9 312,53 DEM) ir bendrąsias išlaidas (22 385 DEM).

18 Komisija savo ruožtu įpareigojo nepriklausomus ekspertus pateikti technines ataskaitas. Todėl 1997 m. gruodžio 10 d. buvo pateikta Komisijos, įpareigotos atlikti išsamų patikrinimą, ataskaita apie DCC projektą, o 1998 m. birželio 26 d. – ekspertų ataskaita apie „Donna“ projektą. Šiose abiejose ataskaitose daroma išvada, kad nebuvo laikytasi nustatytų kokybės kriterijų ir kad nebuvo tenkinamos pagal DCC ir „Donna“ sutartis numatytų išlaidų grąžinimo sąlygos.

19 1997 m. gruodžio 17 d. komisijos, įpareigotos atlikti išsamų patikrinimą, ataskaita buvo nusiųsta DCC projekto dalyviams. Vėliau, 1997 m. gruodžio 23 d., *Ploenzke* nusiųstu laišku (kartu su atsakovei nusiųsta šio laiško kopija) Komisija nutraukė DCC sutartį ir paragino *Ploenzke* apie tai pranešti savo partneriams; pagal sutarties 9 straipsnio 1 dalį šis sutarties nutraukimas įsigaliojo po mėnesio.

20 Kalbant apie „Donna" projektą, kuris buvo pabaigtas 1997 m. rugsėjo 30 d., ekspertų ataskaita buvo parengta po 1998 m. birželio 26 d. susitikimo Briuselyje, pavadinto „techniniu tyrimu". Per šį susitikimą atsakovės atstovai atsakė į Komisijos įgaliotų ekspertų klausimus.

21 Be to, 1998 m. kovo 10 ir 11 d. Komisijos darbuotojai ištyrė aptariamų projektų finansavimą. Po šio patikrinimo Komisija atsakovei nusiuntė audito ataskaitų projektus, parengtus 1998 m. balandžio 28 d. dėl DCC projekto, o 1998 m. gegužės 27 d. – dėl „Donna" projekto. Konkrečiai išvardijus ir įvertinus projektų sąnaudas, šiuose ataskaitų projektuose buvo atskleista, kad didžioji dalis nurodytų išlaidų negalėjo būti atlygintos, nes nebuvo laikytasi sutartų tikslų.

22 Gavusi 1998 m. birželio 30 d. atsakovės pastabas, Komisija jai nusiuntė galutines audito ataskaitas su 1998 m. liepos 29 d. lydraščiu. Šiose ataskaitose Komisija padarė išvadą, kad *Ploenzke* gali reikalauti atlyginti tik 51 506 DEM pagal DCC projektą ir 37 679 DEM pagal „Donna" projektą, o atsakovė neturi teisės reikalauti, kad jai būtų atlyginta pagal DCC projektą; pagal „Donna" projektą jai turi būti atlyginta tik 46 300,18 DEM.

23 Paskui Komisija tiek *Ploenzke*, tiek atsakovei pateikė reikalavimą grąžinti neatlygintiną už abu projektus pervestą avansinės išmokos dalį. *Ploenzke* Komisijai pervedė jos reikalautas sumas, o atsakovė atsisakė ką nors grąžinti.

24 1998 m. rugpjūčio 12 d. Komisija atsakovei nusiuntė vykdomąjį raštą sumoms išieškoti kartu su debeto aviza, kuriuos atsakovė gavo 1998 m. rugsėjo 8 d. ir kuriuose nurodyta 179 337 ekiu (354 520, 82 DEM) atlyginti sumų skirtumą iki 1998 m. spalio 31 dienos. Atsakovė šios sumos nepervedė iki dabar.

25 1998 m. lapkričio 30 d. laišku atsakovė savo ruožtu pareikalavo iš Komisijos papildomai sumokėti 352 800 ekiu pagal DCC projektą ir 110 781, 45 ekiu pagal „Donna" projektą. Komisija taip pat nepervedė šių sumų iki dabar.

26 Galiausiai 1999 m. atsakovė Europos ombudsmenui pateikė skundą dėl Komisijos. Ši procedūra buvo baigta 2000 m. balandžio 27 dieną. Ombudsmenas nusprendė, kad Komisijos netinkamo administravimo atvejis negalėjo būti nustatytas.

Procesas ir šalių reikalavimai

27 2004 m. gruodžio 24 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktu pareiškimu Komisija pareiškė šį ieškinį.

28 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (antroji kolegija) nusprendė suorganizuoti neformalų susitikimą su šalimis. Šis susitikimas įvyko 2006 m. vasario 2 d., dalyvaujant teisėjui pranešėjui. Per jį šalys pradėjo derybas siekdamos per du mėnesius sudaryti taikos sutartį. Šis terminas buvo pratęstas du kartus, o 2006 m. birželio 29 d. atsakovė pranešė Pirmosios instancijos teismui, kad taikos sutarties sudaryti nepavyko.

29 Vėliau Pirmosios instancijos teismas (antroji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.

30 Šalys buvo išklausytos ir pateikė atsakymus į Pirmosios instancijos teismo klausimus per 2006 m. lapkričio 7 d. posėdį.

31 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

— priteisti iš *IIC Informations-Industrie Consulting* jai sumokėti 181 263,61 eurų kartu su 4 % delspinigių, skaičiuojamų nuo 1998 m. lapkričio 1 dienos,

— priteisti iš *IIC Informations-Industrie Consulting* bylinėjimosi išlaidas.

32 Atsakovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— papildomai suteikti jai apsaugą nuo priverstinio vykdymo ir leisti išvengti galimo priverstinio vykdymo pateikiant užtikrinimą, kuris galėtų būti banko garantijos formos,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

33 Komisija teigia, kad beveik visos išlaidos, kurių finansavimas buvo suteiktas atsakovei, netenkino atlyginimo reikalavimų. Komisijos teigimu, iš šio sprendimo 18–20 punkte nurodytų techninių ataskaitų matyti, kad atsakovė pagal DCC ir „Donna" sutarčių II priedo 4.3 punktą privalo grąžinti kaip avansines išmokas pervestas sumas tiek, kiek ji neturi teisės, kad jos išlaidos būtų finansuotos.

34 Atsakydama į šiuos reikalavimus, atsakovė pateikia dvi grupes gynybos teisinių pagrindų. Pirmąja teisinių pagrindų grupe ji ginčija Komisijos teisę reikalauti grąžinti skolą. Šiuo klausimu ji remiasi galimybės gintis teisme (teisės būti atsakovu) nebuvimu, ieškinio dėl tariamos reikalavimo teisės senatimi ir Komisijos teisės į sumos grąžinimą netekimu. Antrąja teisinių pagrindų grupe ji nurodo, kad abiem projektais numatyti tikslai buvo pasiekti, o deklaruotos sąnaudos realiai patirtos. Ji priekaištauja Komisijai, kad ši elgiasi prieštaringai ir bando po visko, remdamasi vien formaliais argumentais, išvengti sutartinių įsipareigojimų.

Dėl galimybės gintis teisme (teisės būti atsakovu)

Šalių argumentai

35 Komisija mano, kad turi teisę siekti, kad būtų išieškota jos paskola atsakovei, nes DCC ir „Donna" sutartys ją apibrėžia kaip asmenį, įsipareigojusį grąžinti sumą. Iš tikrųjų kiekviena susitariančioji šalis privalo asmeniškai grąžinti nepagrįstai pervestas sumas.

36 Atsakovės nuomone, iš abiejų sutarčių matyti, kad Komisija siekė turėti vieną kontaktinį asmenį, su kuriuo galėtų tiesiogiai spręsti visus iškilusius sutarčių vykdymo sunkumus. Todėl *Ploenzke*, kaip koordinatoriaus, vaidmuo buvo platesnis nei tiesiog už pagalbą gauti atsakingo įgaliotinio. Iš sutarčių II priedo 4.3 punkto, įpareigojančio sutartis sudariusias šalis grąžinti Komisijai gautas per dideles sumas, negalima daryti skirtingos išvados, nes jis neapibūdina, kaip sumos turėtų būti grąžinamos. Šį 4.3 punktą reikėtų aiškinti taip, kad *Ploenzke* buvo partneris pagal sutartis, kuriam tarpininkaujant jos turėjo būti vykdomos.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

37 Primintina, kad DCC ir „Donna" sutartys buvo sudarytos tarp Komisijos, ir *Ploenzke* bei atsakovės, sutartyje vadinamų „susitariančiosiomis šalimis", nurodant, kad *Ploenzke*, be to, pagal DCC ir „Donna" sutarčių 1 straipsnio 3 dalį turėjo atlikti „koordinatorės" funkcijas, o susitariančiosios šalys buvo įsipareigojusios Komisijai solidariai vykdyti sutartis, kiek jos susijusios su jų I priede išvardytais darbais.

38 Tiesa, kad *Ploenzke*, kaip koordinatorė, buvo atsakinga už visų dokumentų pateikimą Komisijai bei jos bendrus santykius su susitariančiosiomis šalimis. Be to, iš susitariančiųjų šalių *Ploenzke* buvo vienintelė Komisijos tarpininkė. Vis dėlto sutarties nuostata, numatanti šį koordinavimo vaidmenį, pagal taikytiną Vokietijos teisę, t. y. Vokietijos civilinio kodekso (*Bürgerliches Gesetzbuch*) 242 straipsnyje įtvirtintą bendrąjį lojalumo principą, turi būti aiškinama pagal lojalumo ir abipusio pasitikėjimo reikalavimus, dėl kurių paprastai susitaria sutarties šalys.

39 Tačiau iš sutarčių II priedo 4.3 punkto išplaukia, kad būtent „susitariančiosios šalys“, o ne galimas koordinatorius, privalėjo grąžinti Komisijai realiai panaudotos finansinės naudos ir nepagrįstai pervestų sumų skirtumą. Be to, Komisija visiškai teisingai pabrėžė, kad *Ploenzke* koordinavimo pareiga apsiribojo keliomis papildomomis organizacinio pobūdžio užduotimis, konkrečiai kalbant, pervesti kitai susitariančiajai šaliai Komisijos pervestas sumas.

40 Vadinasi, ginčijamos sutartys negali būti pagrįstai aiškinamos taip, kad *Ploenzke*, kaip koordinatorė, turėjo grąžinti pervestas sumas, kurių galutinė gavėja pagal sutarčių 4 straipsnio 5 dalies antrąją pastraipą buvo tik atsakovė, kaip susitariančioji šalis ir skolininkė. Vadinasi, šiose sutartyse nėra jokios sąlygos, įpareigojančios *Ploenzke* grąžinti didesnes nei jos, kaip susitariančiosios šalies, gautas sumas.

41 Darytina išvada, kad atsakovė turi pareigą grąžinti jos gautas per dideles avansines išmokas, darant prielaidą, kad ši pareiga yra pagrįsta.

42 Todėl pagrindas dėl teisės būti atsakovu nebuvimo yra atmestinas.

Dėl ieškinio senaties

Pirminės pastabos

43 Kalbant apie su ieškinio senatimi susijusią Vokietijos teisę, reikėtų pažymėti, kad šiuo atveju taikytinos susijusios Vokietijos civilinio kodekso nuostatos, net jei

ginčijamos sutartys turi būti laikomos „sutartimis, reguliuojamomis pagal viešąją teisę“ EB 238 straipsnio prasme. Iš tikrųjų 1976 m. gegužės 25 d. Federalinis įstatymas dėl neteisminės administracinės procedūros (*Bundesverwaltungsverfahrensgesetz*, toliau – BVwVfG, BGBl. 1976 I, p. 1253 ir 2003 I, p. 102), reglamentuojantis būtent pagal viešąją teisę reguliuojamas sutartis, tačiau nieko nekalbantis apie senatį, 62 straipsnyje papildomai numato, kad pagal analogiją joms taikomos Vokietijos civilinio kodekso nuostatos.

44 Šiuo aspektu aišku, kad iki 2002 m. įvykdytos Vokietijos prievolių teisės reformos Vokietijos civilinio kodekso 195 ir 196 straipsniuose numatytos nuostatos dėl senaties numatė bendrą 30 metų senaties terminą, o konkrečioms specialiems ūkio subjektams priklausančių reikalavimų rūšims – dvejų ar ketverių metų terminus.

45 Po Vokietijos prievolių teisės reformos naujosios redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 195 straipsnis numato bendrą trejų metų senaties terminą.

46 Įgyvendinant prievolių teisės reformą Civilinio kodekso įžanginio įstatymo (*Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch*, toliau – EGBGB) 229 straipsnio 6 dalies ketvirtoji pastraipa numatė pereinamąjį laikotarpį, pagal kurį, jeigu nuo 2002 m. sausio 1 d. taikomame naujosios redakcijos Vokietijos civiliniame kodekse nustatomas trumpesnis ieškinio senaties terminas nei ankstesnės redakcijos Vokietijos civiliniame kodekse, jis ir taikomas, tačiau pradedamas skaičiuoti nuo 2002 m. sausio 1 dienos.

Šalių argumentai

47 Komisijos nuomone, nagrinėjamu atveju jos teisei susigrąžinti sumas senaties terminas nėra suėjęs. Pagal ankstesnės redakcijos Vokietijos civilinio kodekso

195 straipsnį šiai teisei iš pat pradžių buvo nustatytas 30 metų senaties terminas. Pagal kartu skaitomas naujosios redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 195 straipsnio ir EGBGB 229 straipsnio 6 dalies ketvirtosios pastraipos nuostatas turi būti taikomas trejų metų šios teisės senaties terminas. Šis terminas pradėtas skaičiuoti nuo 2002 m. sausio 1 d. ir pareiškus šį ieškinį buvo sustabdytas iki jam pasibaigiant 2004 m. gruodžio 31 dieną.

48 Tiek, kiek atsakovė remiasi senosios redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 196 straipsniu, Komisija teigia, kad šioje nuostatoje atvejai yra išsamiai išvardijami, todėl trumpas senaties terminas nėra taikomas teisėms, kurios tiesiogiai šiame straipsnyje nenumatytos. Pagrindinė šios nuostatos idėja – numatyti trumpą senaties terminą kasdienio gyvenimo sandoriams, pagal kuriuos retai pateikiamas sumokėjimo įrodymas, – negali būti taikoma pagal analogiją Komisijos skirtam ginčijamų projektų finansavimui.

49 Atsakovė atsako, kad Komisijos reikalavimo teisė baigėsi, nes nagrinėjamu atveju senaties terminas baigėsi iki ieškinio pareiškimo dienos. Ji tvirtina, kad kultūros projektai, kurie buvo pradėti pagal abu ginčijamus projektus, labai priklauso nuo paramos suteikimo. Vadinasi, šioje srityje būtinas ypatingas teisinis saugumas, nes prašymai grąžinti sumas daro jas gavusiems asmenims didelį finansinį spaudimą. Todėl reiktų pagal analogiją taikyti ankstesnės redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 196 straipsnyje numatytas nuostatas dėl sutrumpinto senaties termino.

50 Atsakovė pažymi, kad jos interesas panašus į skolininkų, kuriems pareikšti šioje nuostatoje minimi reikalavimai, t. y. reikalavimai, kylantys iš bendros ekonominės apyvartos, kurių teisinį saugumą reikia užtikrinti sutrumpinta senatimi, interesą. Atsakovės įsipareigojimas pagal ginčijamus kultūros projektus buvo susijęs su svarbiais ekonominiais interesais bei konkrečiu finansiniu poveikiu. Vokietijos teisėje žinomas šio 196 straipsnio taikymo pagal analogiją principas, nes teisinės

nuostatos dėl senaties išsamiai neišvardija visų atvejų, kadangi įstatymų leidėjas nebūtų išsamiai galėjęs reglamentuoti visų Europos paramos suteikimo ypatumų.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

51 Siekiant išnagrinėti galimybę nagrinėjamu atveju tiesiogiai ar pagal analogiją taikyti ankstesnės redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 196 straipsnį, reikia priminti, kad ši nuostata numato sutrumpintą senaties terminą išsamiai išvardytoms reikalavimo teisėms.

52 Tačiau akivaizdu, kad ši nuostata nenustato nei teisės, kad būtų grąžinta kaip Bendrijos parama sumokėta suma, nei teisės, kad būtų grąžintos šiam tikslui pervestos avansinės išmokos. Vadinasi, nagrinėjamu atveju ji negali būti taikoma tiesiogiai.

53 Kalbant apie galimybę taikyti pagal analogiją, reikėtų pažymėti, kad pagal Vokietijos teisę tai yra įmanoma, tik jei nagrinėjamas teisės aktas yra su spragomis, o įvertintina faktinė ir teisinė situacija panaši į realiai reguliuojamą pagal įstatymą. Taikymu pagal analogiją pirmiausia preziumuojama, kad labiausiai tikėtina, jog jei įstatymų leidėjas būtų turėjęs užpildyti šią spragą atsižvelgdamas į atitinkamus interesus, jis tai būtų padaręs įtraukdamas ginčijamą atvejį į nagrinėjamą teisės aktą (žr. Federalinio teisingumo teismo civilinių bylų skyriaus sprendimus *BGHZ*, 105 tomą, p. 140, 143; 110 tomą, p. 183, 193; 120 tomą, p. 239, 252).

54 Tačiau, kaip matyti iš Vokietijos civilinio kodekso motyvuojamosios dalies, ankstesnės šio kodekso redakcijos 196 straipsnis grindžiamas prielaida, kad

kasdienio gyvenimo sandoriai paprastai pasižymi skubiais mokėjimais ir įrodančiųjų dokumentų nebuvimu arba greitu jų sunaikinimu, nes logiškai šalys negali būti verčiamos 30 metų saugoti įrodymus, susijusius su tokio pobūdžio sutarties sudarymu bei vykdymu.

55 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta anksčiau, negalima konstatuoti, kad susijusiame tekste yra spraga.

56 Iš esmės ankstesnės redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 196 straipsnis numato sutrumpintą senaties terminą tik avansinių išmokų, suteiktų pagal sutartis, sudarytas su priklausomu darbuotoju, darbininku ar advokatu. Atsakovė, kaip komercinė bendrovė, negali būti prilyginama šioms tiksliai apibrėžtoms asmenų kategorijoms. Kaip komercinė bendrovė, ji taip pat negali būti laikoma turinčia sutrumpinta senatimi užtikrinamos specialios apsaugos poreikį.

57 Be to, Bendrijos finansavimas ginčijamiems kultūros projektams negali būti laikomas kasdienio gyvenimo sandoriu. Iš esmės šie svarbūs finansiniu požiūriu projektai pagrįsti sudėtingais susitarimais, įskaitant didelius priedus, numatančius techninius ir finansinius auditus bei įpareigojančius atsakovę pateiki išsamius savo išlaidų įrodymus, siekiant, kad jos būtų atlygintos.

58 Todėl pagrindas, susijęs su Komisijos reikalavimo teisės senaties termino pasibaigimu, taip pat turi būti atmestas.

Dėl teisės netekimo

Šalių argumentai

59 Komisija teigia, kad, priešingai atsakovės tvirtinimui, reikalavimo teisė jai tebepriklauso. Iš esmės bendras Komisijos požiūris neleido atsakovei tikėtis, kad ji nesirems reikalavimo teise. Atsakovė taip pat neturi teisės į teisėtų lūkesčių apsaugą, nes Komisija minėtose techninėse ataskaitose pažymėjo, jog ginčijami projektai netenkina kokybės reikalavimų. Todėl atsakovė turėjo tikėtis, kad jai reikės atlyginti nagrinėjamas sumas.

60 Atsakovės nuomone, ji galėjo teisėtai manyti, kad Komisija nesinaudos teise susigrąžinti sumų. Todėl Komisija šios teisės neteko. Iš esmės, atsižvelgiant į bendrą Komisijos elgesį, atsakovė galėjo manyti, kad ji atsisakė savo teisės, nes beveik septynerius metus, t. y. nuo audito ataskaitų parengimo iki 2004 m. gruodžio mėnesio pabaigos, nesiėmė jokios priemonės, kad pareikalautų grąžinti nagrinėjamas sumas per teismą. Atsakovė priduria, kad ji galėjo teisėtai tikėti šiuo teisės atsisakymu, nes septynerius metus Komisija minėjo ginčijamus projektus Europos Sąjungos interneto puslapyje, taip savo tikslams naudodamasi jų rezultatais. Taip pat reikėtų atsižvelgti į aplinkybę, kad projektai negalėjo būti įgyvendinti be Komisijos finansinės pagalbos ir kad atsakovės finansinė padėtis priklauso nuo galimybės išsaugoti finansinę paramą. Šiuo aspektu atsakovė pabrėžia ginčijamos paramos, kaip „prarastos subsidijos“, specifinį pobūdį. Iš to ji daro išvadą, kad ieškinys dėl jos grąžinimo turėjo būti pareikštas nevėluojant, tačiau taip nebuvo nagrinėjamu atveju.

61 Atsakovės nuomone, nuoroda į audito ataskaitas nėra svarbi, nes Komisijos pasirinkti ir įgalioti ekspertai nepateikė nepriklausomų ir profesinius standartus atitinkančių ekspertizės ataskaitų. Konkrečiai kalbant, nebuvo atliktas detalus atsakovės vykdant projektus pateiktų argumentų tyrimas.

62 Kalbant apie „Donna" projektą, ekspertų ataskaitos pateikimo data – 1998 m. birželio 26 d. – lyg ir leistų galvoti, kad Komisija norėjo išvengti atsakovės pateiktų argumentų analizės. Iš tikrųjų per tą dieną įvykusį susitikimą atsakovės atstovai atsakė į Komisijos ekspertų klausimus. Tačiau Komisija pateikė susitikimo protokolą tik likus nedaug laiko iki reikalavimo grąžinti avansinės išmokos dalį pareiškimo. Tas pats pasakytina ir apie DCC projektą: 1997 m. gruodžio 17 d. Komisija nusiuntė technines ataskaitas suinteresuotiesiems asmenims, o 1997 m. gruodžio 23 d. ji nutraukė sutartį.

63 Šiomis aplinkybėmis atsakovė tvirtina dar nepareikalavusi sumų, į kurias ji pati turėjo teisę, jos išlaidomas atlyginti (352 800 ekiu pagal DCC projektą ir 110 781, 45 ekiu pagal „Donna" projektą), nes manė, kad Komisija taip pat nereikš savo teisės, jog sumos būtų grąžintos. Iš tikrųjų tuo metu abi šalys numanomai sutarė palikti situaciją, kaip yra, tam, kad susidarytų abiem pusėms priimtina situacija (*pactum de non petendo*). Vadinasi, atsakovės elgesys įrodo jos pasitikėjimą Komisijos neveikimu šiuo atžvilgiu.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

64 Visų pirma reikia atmesti atsakovės teiginį, kad tuo metu abi šalys numanomai susitarė palikti situaciją, kaip yra, tam, kad susidarytų abiem pusėms priimtina

situacija. Iš esmės tai yra teiginys, kurio nepagrindžia joks bylos įrodymas. Nors Komisija šiam teiginiui griežtai prieštaravo, atsakovė nepateikė jokio konkretaus įrodymo, leidžiančio daryti išvadą apie numanomą abipusį teisių atsisakymą.

65 Reikia pridurti, kad, bet kuriuo atveju, atsižvelgiant į nevienodo dydžio ginčijamas sumas, t. y., viena vertus, Komisijos reikalaujamus grąžinti 180 000 eurų ir, kita vertus, atsakovės reikalaujamus 650 000 eurų išlaidomas atlyginti, išvada apie tokį *pactum de non petendo* neatrodo tikėtina. Be to, net ir Pirmosios instancijos teisme atsakovė nesirėmė tariamos jos reikalavimo teisės ir Komisijos reikalavimo teisės įskaitymu, o tik teigė, kad „ji pasilieka teisę reikalauti iš Komisijos pervesti likusias sumas". Tačiau pagal naujosios redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 215 straipsnį galimas atsakovės reikalavimo teisės senaties termino pasibaigimas nekliudė atsakovei remtis šia teise įskaityti reikalavimą šioje byloje.

66 Konstatuotina, kad pagal Vokietijos teisę teisės netekimo principas buvo išrutuliotas teismų praktikoje, susijusioje su Vokietijos civilinio kodekso 242 straipsniu, įpareigojančiu šalis vykdyti sutartį pagal lojalumo ir abipusio pasitikėjimo reikalavimus, kurie paprastai būdingi teisiniams santykiams tarp asmenų. Pagal šią teismų praktiką kreditorius netenka pagal sutartį jam priklausančios teisės, jei ilgą laiką ja nesirėmė ir jei skolininkas, atsižvelgdamas į bendrą kreditoriaus elgesį, galėjo manyti, kad šia teise nebus remiamasi ateityje (BGHZ, 91 tomas, p. 62, 71, 105 tomas, p. 290, 298, ypač 146 tomas, p. 217, 220 ir 221).

67 Vadinasi, pirma, reikia išnagrinėti laikotarpio, per kurį kreditorius neįgyvendino savo teisės, trukmę, nes neveikimo laikotarpio reikšmė tam tikrais atvejais yra nevienoda. Antra, reikia atsižvelgti į reikalavimo teisės, kuri gali atsirasti tiek pagal privačią teisę,

tiek pagal viešąją teisę, pobūdį ir svarbą bei galiausiai į kreditoriaus elgesio sukeltą pasitikėjimą ir skolininko apsaugos poreikio mastą.

68 Kalbant apie laikotarpio, per kurį Komisija buvo neveikli, trukmę, nagrinėjamu atveju visų pirma svarbu konstatuoti, kad šio neveikimo laikotarpio pradžia turi būti laikoma 1998 m. lapkričio 1 diena. Iš esmės būtent nusiuntusi šio sprendimo 24 punkte minėtus vykdomąjį raštą sumoms išieškoti ir debeto avizą Komisija aiškiai ir galutinai oficialiu pranešimu pareikalavo, kad atsakovė iki 1998 m. spalio 31 d. atlygintų 179 337 ekiu sumą.

69 Todėl darytina išvada, kad bet kuris iki šios datos atsiradęs elementas, būtent atsakovės kritikuotas būdas, kuriuo buvo parengtos šio sprendimo 18–22 punktuose minėtos techninės ir audito ataskaitos, nėra svarbus siekiant nuspręsti, ar Komisija neteko teisės, kad jai būtų grąžinta suma, kurios pareikalavo iki 1998 m. spalio 31 d., tik todėl, kad ji dėl šios teisės nesikreipė į teismą iki 2004 m. gruodžio 23 dienos.

70 Todėl konstatuotina, kad Komisija, pareikšdama šį ieškinį po šešerių metų nuo 1998 m. spalio 31 d. oficialaus pranešimo, nepažeidė nagrinėjamu atveju taikytino specialaus senaties termino, kuris iš pradžių buvo numatytas 30 metų, o vėliau trejiems metams (žr. šio sprendimo 44–46 punktus). Vadinasi, kreditoriui paprastai neturi būti kliudoma visiškai pasinaudoti senaties terminu, ypač jei jis yra sąlygiškai trumpas, palyginti su 30 metų.

71 Reikia pridurti, kad pagal Vokietijos prekybos kodekso (*Handelsgesetzbuch*, toliau – HGB) 257 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir 4 dalį ir Vokietijos mokesčių kodekso (*Abgabenordnung*, toliau – AO) 147 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir 3 dalį atsakovė privalėjo dešimt metų saugoti visus atskaitomybės dokumentus, susijusius su DCC ir

„Donna“ projektų įgyvendinimu. Nors pareigos saugoti šiuos atskaitomybės dokumentus trukmė buvo pratęsta iki dešimties metų tik 1998 m. gruodžio 19 d. Įstatymo, iš dalies keičiančio kelis mokesčių teisės aktus (BGBl. 1998 I, p. 3816) 2 ir 4 straipsniais, šis naujas dešimties metų terminas buvo taikytinas pagal šio įstatymo 3 ir 5 straipsnius, nes ankstesnis šių dokumentų saugojimo terminas dar nebuvo pasibaigęs 1998 m. pabaigoje. Kadangi DCC ir „Donna“ projektai buvo įvykdyti 1997 m., su jais susiję atskaitomybės dokumentai pagal ankstesnes HGB ir AO nuostatas turėjo būti saugomi šešerius metus, todėl iki 1998 m. pabaigos šis terminas dar nebuvo pasibaigęs.

72 Pirmosios instancijos teisme atsakovė neteigė, kad jai taikytini specialūs trumpesni saugojimo terminai, kurie jau buvo pasibaigę iki šio ieškinio pareiškimo. Atvirkščiai, ji rėmėsi 1980 m. rugpjūčio 18 d. Vokietijos socialinės teisės kodekso (*Sozialgesetzbuch*, toliau – SGB, BGBl. 1980 I, p. 1469, ir 2001 I, p. 130) X dalies 45 straipsniu ir *BVwVfG* (žr. šio sprendimo 43 straipsnį) 48 straipsniu, pagal kuriuos administracinės valdžios institucijos naudą gavusiems asmenims iš esmės taiko tik vienerių metų terminą, kad panaikintų neteisėtą palankų administracinį aktą.

73 Šiuo aspektu pakanka pažymėti, kad šis vienerių metų terminas būdingas administracinėms procedūroms, kai viešojo pobūdžio administracija gali veikti priimdama vienašalį aktą. Atvirkščiai, nuostatos, kuriomis remiasi atsakovė, nėra susijusios su nagrinėjamu atveju, nes Komisija ir atsakovė pasirinko užmegzti sutartinius santykius, pagal kuriuos Komisija neturėjo kompetencijos priimti tokių aktų.

74 Iš to darytina išvada, kad daugiau kaip šešerių metų terminas nuo oficialaus pranešimo atsakovei iki šio ieškinio pareiškimo nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis neatrodo pakankamai ilgas, kad lemtų Komisijos reikalautos teisės netekimą.

75 Kalbant apie šios reikalavimo teisės pobūdį ir svarbą, reikėtų pažymėti, jog atsakovė nepateikė jokio įrodymo, galinčio pagrįsti, kad Komisija dėl nagrinėjamos teisės susigrąžinti požymių ar dydžio turėtų jos netekti.

76 Kalbant apie galimus Komisijos elgesio sukeltus atsakovės lūkesčius konstatuotina, kad byloje nėra jokios užuominos apie teigiamo pobūdžio veiksmą, kuriuo Komisija, be paprasto neveikimo keletą metų, išreikštų ketinimą atsisakyti savo teisės susigrąžinti sumas. Atvirkščiai, kaip matyti iš 2000 m. balandžio 27 d. Europos ombudsmeno sprendimo, užbaigiančio procedūrą pagal atsakovės pateiktą skundą, Komisija aiškiai ombudsmenui pareiškė, kad ji kreipsis į teismą dėl teisės susigrąžinti sumas.

77 Be to, atsakovė, kaip atsargus ir nuovokus ūkio subjektas, turėjo žinoti apie 2002 metais įsigaliojusią Vokietijos prievolių teisės reformą. Todėl ji galėjo tikėtis, kad Komisija pasinaudos nauju senaties terminu, kuris buvo besibaigiąs 2004 m. gruodžio 31 d. (žr. šio sprendimo 44–46 punktus). Aplinkybė, kad ji pati nusprendė nesikreipti į teismą, jog Komisija grąžintų jai skolą, bet kuriuo atveju negalėjo paskatinti atsakovės teisėtų lūkesčių, kad Komisija neįgyvendins savo teisės susigrąžinti sumų. Bet kuriuo atveju atsakovė netvirtino, kad Komisija savo elgesiu jai sukliudė laiku pareikšti ieškinį dėl sumokėjimo.

78 Galiausiai, kalbėdama apie apsaugos poreikį, atsakovė tvirtina, kad, kaip uždaroji akcinė bendrovė, ji priklauso mažų ir vidutinių įmonių kategorijai, todėl reikėtų aiškiai ją skirti nuo pasauliniu lygiu veikiančios akcinės bendrovės *Ploenzke*.

79 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad vien aplinkybės, jog bendrovė skolininkė yra maža, nepakanka, kad kreditorius būtų pripažintas jos netekęs, nebent jis savo elgesiu prisidėjo, kad bendrovė skolininkė atsidurtų nepalankioje finansinėje situacijoje. Tačiau niekas neleidžia daryti išvados, kad Komisija taip elgėsi nuo 1998 m. lapkričio 1 d. iki šio ieškinio pareiškimo dienos.

80 Be to, atsakovė, kaip maža įmonė, negali veiksmingai remtis patirties stoka įgyvendinant du Komisijos finansuojamus projektus. Iš esmės M. B., buvęs atsakovės direktorius ir su šiais projektais dirbusių profesionalų grupės narys (žr. šio sprendimo 12 punktą), DCC ir „Donna" sutartis pasirašė *Ploenzke* vardu, kaip pastarosios bendrovės padalinio direktorius. Be to, M. B. nurodomas kaip vienas iš *Ploenzke* atstovų DCC sutarties priede ir kaip vienintelis *Ploenzke* atstovas „Donna" sutarties priede. Atsižvelgiant į šiuos asmeninius ryšius tarp abiejų bendrovių, nepanašu, kad atsakovei reikalinga ypatinga apsauga nuo Komisijos pareikštos teisės, jog sumos būtų grąžintos.

81 Atsižvelgiant į šias konkrečias nagrinėjamo atvejo aplinkybes, pagrindas, susijęs su teisės netekimu, yra atmestinas.

82 Iš to, kas išdėstyta anksčiau, darytina išvada, kad IIC nurodytų pagrindų grupė turi būti atmesta. Todėl reikia konstatuoti, kad Komisijos pareikšta teisė yra pagrįsta. Vis dėlto lieka nustatyti, kokios išlaidos turi būti atlygintos pagal aptariamus projektus.

Dėl pagal DCC ir „Donna" projektus atlygintinų išlaidų

Pirminės pastabos

83 Reikia priminti, kad tariama Komisijos teisė susigrąžinti avansu pervestas išmokas išplaukia iš abiejų sutarčių II priedo 4.3 punkto. Iš esmės ši sutarties nuostata tokią teisę suteikia, jei pagal projektus Komisijos mokėtina visa finansinė parama, kaip prireikus matyti iš apskaitos patikrinimo, yra mažesnė už jau projektams atliktus mokėjimus. Vadinasi, pagal šį 4.3 punktą reikia patikrinti, ar atsakovės avansu gautos sumos viršija reikalavimus atitinkančias išlaidas.

84 Šiuo aspektu atrodo, kad Komisija nepritarė nė vienam išlaidų punktui, kuriuos atsakovė jai pateikė pagal DCC projektą, pagal kurį pastaroji pareikalavo atlyginti bendrą 1 960 943 DEM sumą, sudarytą iš išlaidų personalui (834 568 DEM), subrangos išlaidų (618 631 DEM), išlaidų įrangai (384 018 DEM), kelionės išlaidų (32 682 DEM), išlaidų trumpalaikio vartojimo reikmenims (35 017 DEM) ir bendrųjų išlaidų (56 027 DEM).

85 Pagal „Donna" projektą Komisija sutiko atlyginti tik 46 300,18 DEM sumą, nors atsakovė pareikalavo bendros 646 809 DEM sumos, kurią sudaro išlaidos personalui (227 999 DEM), subrangos išlaidos (257 659 DEM), išlaidos įrangai (106 871 DEM), kelionės išlaidos (22 659 DEM), išlaidos trumpalaikio vartojimo reikmenims (9 236 DEM) ir bendrosios išlaidos (22 385 DEM).

86 Šiomis aplinkybėmis atsakovė Komisijai priekaištauja, kad ši elgiasi prieštaringai, nes jos reikalavimas grąžinti avansinės išmokos dalį neatitinka to, kad visos paslaugos

pagal sutartį buvo suteiktos gerai ir tinkamai. Be to, ji teigia, kad visos sąnaudos, apie kurias ji pranešė Komisijai tam, kad jos būtų atlygintos, atitinka reikalavimus.

Dėl Komisijos prieštaringo elgesio

— Šalių argumentai

87 Komisijos nuomone, jos elgesys, kuriuo buvo siekiama pareikalauti, kad būtų sugrąžintos atsakovei avansu pervesto išmokos, nėra prieštaringas. Iš tikrųjų ginčijami projektai nepavyko, nes nebuvo paisyta kokybės kriterijų.

88 Bet kuriuo atveju nurodytų išlaidų atlyginimas nepriklauso nuo projekto sėkmės ar nesėkmės. Iš tikrųjų, neatsižvelgiant į projekto sėkmę, atsakovė nesutinka, kad Komisija turėjo teisę susigrąžinti sumas, nes nurodytos išlaidos neatitiko reikalavimų abiejų sutarčių II priedo 1 ir 5 punktų prasme. Vadinasi, vienintelė lemiama aplinkybė yra ta, kad atsakovė galėtų įrodyti, jog išlaidos atitiko reikalavimus, tačiau jai to padaryti nepavyko.

89 Atsakovė tvirtina, kad ji tinkamai ir visiškai suteikė pagal abi sutartis sutartas paslaugas. Iš tikrųjų Komisija šiuo metu naudoja abiejų projektų rezultatus reklamoje, kurią ji sukūrė Europos Sąjungos interneto puslapyje. Šis puslapis daro nuorodą į susitarimo memorandumą dėl Europos kultūros paveldo, kur Komisija dėkoja M. B. už atliktą darbą, padėjus įgyvendinti susitarimo memorandumo tikslus. DCC projektas buvo paminėtas tarp M. B. nuopelnų. Be to, 1998 m. kovo 16 d. laiške

Komisija padėkojo atsakovei už jos indėlį į susitarimo memorandumą ir į abu projektus. Svarbu, kad Komisija nepanaikino nuorodų į abu projektus internete ir kad nenusišalino nuo šiais projektais pasiektų tikslų.

90 Atsakovė priduria, kad projektams sukurtos ataskaitos, programos bei skaitmeninė ir analoginė medžiaga buvo perduota ir todėl nurodytos išlaidos personalui iš tikrųjų buvo patirtos. Įgyvendinant projektus atsakovei nebuvo pateikta jokių iš šiuo metu ieškinyje nurodomų priekaištų. Komisijos cituojamomis sutarties nuostatomis siekiama tik palengvinti pagal abu projektus patirtų reikalavimus atitinkančių išlaidų įrodinėjimą ir patikrinimą.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

91 Atsakovė iš esmės mano, kad vien DCC ir „Donna“ projektų sėkmė savaime panaikina Komisijos reikalaujamą teisę susigrąžinti sumas, nes ši teisė pagrįsta grynai formaliais atitikties kriterijais.

92 Šį teiginį reikia atmesti.

93 Iš tikrųjų Komisija pagal EB 274 straipsnį yra įpareigota tinkamai ir ekonomiškai valdyti Bendrijos finansinius išteklius. Bendrijos finansinės paramos suteikimo sistemoje šios paramos naudojimui taikomos taisyklės, kurios gali lemti dalies ar visos suteiktos paramos grąžinimą. Taigi finansinės paramos gavėjas, kurio paraišką

Komisija patvirtino, dėl šios aplinkybės neįgyja jokios galutinės teisės, į visos paramos sumokėjimą, jei jis nesilaiko paramai suteikti numatytų sąlygų (1997 m. liepos 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Interhotel prieš Komisiją*, T-81/95, Rink. p. II-1265, 62 punktas ir 1999 m. rugsėjo 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Sonata prieš Komisiją*, T-126/97, Rink. p. II-2793, 59 punktas).

94 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nusprendė, kad pagal pagrindinį Bendrijos finansinę paramą reguliuojantį principą Bendrija gali teikti paramą tik faktiškai patirtoms išlaidoms. Todėl, kad Komisija galėtų vykdyti kontrolę, Bendrijos finansinės paramos gavėjai turi įrodyti patirtas projektų, kuriems buvo skirta tokia parama, sąnaudas, be to, būtina, kad minėtos paramos gavėjų pateikiama informacija būtų patikima tam, kad tinkamai galėtų veikti kontrolės ir patikrinimų sistema, skirta patikrinti, ar vykdomos šios paramos skyrimo sąlygos. Vadinasi, įrodymo, kad projektas buvo įgyvendintas, nepakanka siekiant pateisinti specifinę paramą. Papildomai paramos gavėjas privalo pateikti įrodymą, kad deklaruotas išlaidas patyrė pagal atitinkamos paramos skyrimui nustatytas sąlygas, nes tik tinkamai pagrįstos išlaidos gali būti laikomos atitinkančiomis reikalavimus. Pareiga laikytis sprendime dėl paramos nurodytų finansinių sąlygų yra vienas iš pagrindinių naudos gavėjo įsipareigojimų, ir todėl nuo jos priklauso Bendrijos finansinės paramos skyrimas (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Comunità montana della Valnerina prieš Komisiją*, C-240/03 P, Rink. p. I-731, 69, 76, 78, 86 ir 97 punktus).

95 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad Bendrijos paramos sutartyje numatyta pareiga nustatytais būdais ir terminais pateikti Komisijai tariamai atitinkančių reikalavimus sąnaudų ataskaitas yra imperatyvi ir šiuo reikalavimu pateikti ataskaitas pagal nustatytus reikalavimus siekiama tik suteikti Komisijai galimybę turėti duomenis, būtinus tam, kad patikrintų, ar Bendrijos lėšos buvo panaudotos pagal sutarties sąlygas (šiuo klausimu žr. 2006 m. sausio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Implants prieš Komisiją*, C-279/03 OP, dar nepaskelbto Rinkinyje, 36 ir 37 punktus).

96 Be to, dėl finansavimo iš Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo bei Europos socialinio fondo Teisingumo Teismas jau yra pabrėžęs svarbią taisyklę, pagal kurią tik tos išlaidos, kurios patirtos pagal Bendrijos taisykles, yra apmokamos iš Bendrijos biudžeto, todėl jei jos buvo pažeistos, Komisija gali sumažinti, sustabdyti ar nutraukti Bendrijos finansinę paramą. Teisingumo Teismo nuomone, netgi grynai „techninio pobūdžio" pažeidimai, kurie neturi apibrėžtos finansinės įtakos, gali rimtai pažeisti Sąjungos finansinius interesus, taip pat ir Bendrijos teisės laikymąsi, ir dėl to pateisinti Komisijos taikomas finansines pataisas (2005 m. rugsėjo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Airija prieš Komisiją*, C-199/03, Rink. p. I-8027, 26, 27, 29 ir 31 puktai).

97 Iš šios teismo praktikos matyti, jog negali būti laikoma vien formalumu tai, kad Komisija reikalauja, jog atsakovė griežtai laikytųsi sutartinių įsipareigojimų dėl išlaidų ataskaitų ir pagrįstų patirtas išlaidas. Būtent atsakovei priklauso pareiga įrodyti, kad iš tikrųjų buvo laikytasi šių apskaitos pagrindimo įsipareigojimų.

98 Šios išvados nepaneigia su įrodinėjimo pareiga susijusios taisyklės. Pagal šias taisykles aišku, kad Komisijai, kaip ieškovei, priklauso įrodyti savo teisės susigrąžinti sumas pagrįstumą (1991 m. sausio 14 d. Vokietijos federalinio teisingumo teismo (*Bundesgerichtshof*) sprendimas, II ZR 190/89, BGHZ 113 tomas, p. 222, 226), todėl ji privalo įtikinamai parodyti, o prieštaravimo atveju įrodyti, kad jos mokėjimai viršijo mokėtiną finansinę paramą.

99 Vis dėlto Komisija turi atlyginti tik tas išlaidas, kurios buvo patirtos tenkinant sutarties sąlygas ir kurios tinkamai pagrįstos. Tik jeigu atsakovė pateikė atitinkamų išlaidų ataskaitą, Komisija prireikus turi įrodyti, kad ji neprivalo atlyginti patirtų išlaidų, nes sutarties vykdymas buvo netinkamas arba išlaidų ataskaitoje yra netikslumų (šiuo klausimu žr. generalinės advokatės J. Kokott išvados 2005 m.

kovo 17 d. Teisingumo Teismo byloje *Komisija prieš AMI Semiconductor Belgium ir kt.*, C-294/02, Rink. p. I-2175, I-2178, 174 ir paskesnius punktus).

100 Be to, kalbant apie tariamą nagrinėjamų projektų sėkmę, pažymėtina, kad atsakovė per posėdį pripažino, jog byloje nėra jokio kompiuterinio pobūdžio dokumento, patvirtinančio tokią sėkmę skaitmeninant kultūrinio turinio dokumentus, atrinktus DCC projektui, arba kuriant virtualų forumą pagal „Donna" projektą. Atsakovė per posėdį net užsiminė, kad projektai baigėsi nesėkmingai, nes 1997 metais dar nebuvo pakankamai vartotojų, turinčių greitą prieigą prie interneto, ir kad reikėjo naudotis visiškai tam nepritaikytais modemais.

101 Nors atsakovė vis dėlto tvirtina, kad abiejų projektų rezultatai naudojami reklamos tikslais Europos Sąjungos puslapyje internete, Komisija dublike (21–29 punktuose) įrodė, kad šiame puslapyje pateikiama projektų įgyvendinimo pradžioje (1997 metais) buvusi informacija ir jame nėra skelbiami vėlesni rezultatai. Galiausiai susitarimo memorandumo dėl Europos kultūros paveldo ištraukose ir, konkrečiau kalbant, atsakovės nurodomose padėkose taip pat nekalbama apie projektų sėkmę.

102 Galiausiai tiesa, kad susitarimo memorandumo dėl Europos kultūros paveldo skyriuje „4-a darbo grupė – Skaitmeninio turinio apie kultūrą prioritetai" minimas buvusio atsakovės direktoriaus M. B. vardas. Vis dėlto, kaip visiškai teisingai pastebėjo Komisija, M. B. asmeninis bendradarbiavimas projekte „Multimedija švietimui ir įdarbinimui, integruojant kultūrinę iniciatyvą" buvo nurodytas tik bendroje padėkoje visiems DCC projekto dalyviams. Galutinė 4-os darbo grupės veiklos ataskaita taip pat negali patvirtinti DCC projekto objektyvaus rezultato, nes ši ataskaita buvo parengta paties M. B. Be to, 1998 m. kovo 16 d. laiške Komisijos

padėkos atsakovei už įdėtas pastangas formuluotė yra paprasta mandagi frazė ir nereiškia, kad 4-a darbo grupė pasiekė konkrečių ir tikrų rezultatų.

103 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pagrindas, susijęs su prieštaringu Komisijos elgesiu, turi būti atmestas.

Dėl deklaruotų išlaidų atitikties reikalavimams

104 Kalbant apie išlaidas, kurios galėjo būti patirtos, kad būtų įvykdyti DCC ir „Donna" projektai, t. y. tiesiogines išlaidas (personalui, subrangai, įrangai, kelionėms ir trumpalaikio vartojimo reikmenims) ir netiesiogines išlaidas (bendrosios išlaidos), primintina, kad abiejų sutarčių II priedo 1.2 punktas atlygintinas išlaidas apibrėžia kaip realias, kurios yra būtinos įgyvendinant projektą, kurios gali būti įrodytos ir buvo patirtos per projekto vykdymo laikotarpį.

105 Darytina išvada, kad atsakovei reikėjo pateikti įrodymą (žr. šio sprendimo 99 punktą), jog deklaruotos Komisijai sąnaudos buvo realios išlaidos, iš tikrųjų būtinos projektams įgyvendinti ir patirtos per jų vykdymo laikotarpį. Be to, pateikdama šį įrodymą, atsakovė turėjo atsižvelgti į specialius sutarties reikalavimus kiekvienai išlaidų kategorijai.

106 Šiomis aplinkybėmis atsakovė priekaištauja Komisijai, kad ši elgiasi nelojaliai, nes reikalauja pateikti išsamius dokumentus po beveik septynerių metų laikotarpio, o šie dokumentai arba yra pamesti arba gali būti labai sunkiai atgaminti, nes buvęs atsakovės direktorius M. B. mirė 1999 metais. Atsakovė tvirtina, kad įgyvendinant

abu projektus ir iškart po jų įgyvendinimo ji pateikė Komisijai visus reikalaujamus dokumentus, įrodančius patirtų išlaidų atitiktį reikalavimams. Jos nuomone, pateikti dokumentai, iš dalies paminėti ieškinyje ir prie jo pridėti, yra pakankamas atlygintinų išlaidų realumo įrodymas.

107 Vis dėlto šie argumentai negali atleisti atsakovės nuo abiejų sutarčių II priedo 1.2 punkte numatytų pareigų. Be to, pakanka priminti, kad pagal susijusias Vokietijos teisės nuostatas atsakovė privalėjo visus su DCC ir „Donna" projektų vykdymu susijusius atskaitomybės dokumentus saugoti dešimt metų (žr. šio sprendimo 71 punktą).

108 Reikia pridurti, kad lemiamas klausimas dėl atsakovės deklaruotų išlaidų atitikties reikalavimams, yra toks: ar jai pavyko pagrįsti šias išlaidas 1997 ir 1998 metais, t. y. abiem projektams pasibaigus. Su tuo susiję pagrindžiantys aktai buvo pridėti prie šalių Pirmosios instancijos teismui pateiktų rašytinių pareiškimų. Jie nurodomi būtent ieškinio prieduose. Atsakovė tiesiogiai darė nuorodas į šiuos priedus atsiliepime į ieškinį (24 punktas), nepriekaištaudama Komisijai, kad ši sunaikino ar tyčia nepateikė susijusių dokumentų, kuriuos atsakovė jai buvo pateikusi tinkamu laiku, tačiau kurių dabar nebegali pateikti. Atsakovės pastaba, kad prie ieškinio buvo pridėta tik „dalis" dokumentų, bet kuriuo atveju yra per daug neaiški, kad galėtų atleisti ieškovę nuo pareigos pagrįsti deklaruotas išlaidas.

109 Vadinasi, skirtingų kategorijų išlaidų atitiktį reikalavimams reikia nagrinėti remiantis šalių pasikeistais rašytiniais pareiškimais, įskaitant prie ieškinio ir atsiliepimo į ieškinį pridėtus dokumentus.

— Išlaidos personalui

110 Pagal DCC projektą atsakovė deklaravo 834 568 DEM išlaidų šiems asmenims: M. C. („Micro Computer DOS Systemhaus"), D., E., F., G. („FORSA"), M. („Leonardo") ir W. („Innovative Software").

111 Pagal „Donna" projektą ji deklaravo 227 998, 39 DEM išlaidų asmenims F. ir E. bei L.

112 Kalbėdama apie pagal projektą DCC deklaruotas išlaidas, Komisija teigia, kad individualių išlaidų punktai negalėjo būti patvirtinti, nes asmenys, kurie tariamai buvo susiję su projekto įgyvendinimu, nebuvo atsakovės darbuotojai. Taip pat yra „Donna" projekto atžvilgiu. Bet kuriuo atveju nė vienas iš atsakovės pateiktų dokumentų netenkina abiejų sutarčių II priedo 1.3.1 punkte numatytų formos reikalavimų.

113 Atsakovė atsako, kad atsisakymas pripažinti išlaidas personalui prieštarauja sudarytų sutarčių esmei ir tikslui. Kalbant apie priekaištą, kad personalas nebuvo įdarbintas tiesiogiai, II priedo 1.3.1 punktas turi būti aiškinamas taip, jog juo siekiama neatlyginti išlaidų tik tuo atveju, kai asmenys yra visiškai nesusiję su projektais. Be to, ji Komisijai pateikė darbo valandų ataskaitas, kuriose aiškiai nurodoma data, darbo laikas, veiklos sritis ir pats projektas. Jei Komisija reikalautų, kad darbo valandų ataskaitos būtų sudaromos nors kartą per mėnesį ir pasirašytos projekto vadovo, ji neatsižvelgtų į grynai formalų minėto II priedo 1.3.1 punkto pobūdį.

114 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad šalims aišku, jog atsakovė neįvykdė abiejų sutarčių II priedo 1.3.1 punkto sąlygų. Pagal šią nuostatą visos deklaruotos personalo darbo valandos turi būti užregistruotos ir patvirtintos, o darbo valandų registraciją projekto vadovas arba susitariančiosios įmonės tinkamai įgaliotas valdymo grandies darbuotojas turi patvirtinti nors kartą per mėnesį

115 Tačiau atsakovės pateiktų darbo valandų ataskaitose (prijungtų kaip 9 ir 10 priedai prie atsiliepimo į ieškinį) nėra jokių parašų, todėl jas sudaręs asmuo lieka neaiškus, o tai yra krūva kompiuteriu atspausdintų kopijų, kurių sąsaja su realiai suteiktomis paslaugomis, nesant jokių paaiškinimų ar papildomų įrodymų, nėra įrodyta. Iš tikrųjų joks atsakovės atstovas, tuo metu pasirašydamas dokumentuose, neprisiėmė atsakomybės dėl šių valandų ataskaitų turinio teisingumo.

116 Priešingai atsakovės tvirtinimams, II priedo 1.3.1 punkte nustatytas reikalavimas neprieštarauja nei sutarčių esmei, nei tikslui. Iš tikrųjų ši nuostata užtikrina nuolatinį ir pakankamai dažną (vieną kartą per mėnesį) atsakovės įgaliotųjų atstovų pasirašytų ir patikimų realiai jos darbuotojų aptariamiems projektams skirto laiko įrodymų pateikimą. Pati nedalyvavusi sutartuose projektuose, Komisija neturi kitų priemonių patikrinti nurodytų išlaidų personalui tikslumą.

117 Darytina išvada, jog atsakovė neturi jokios teisės, kad jai būtų atlygintos tariamos išlaidos personalui, nesant būtina pareikšti nuomonės dėl to, ar pagal Vokietijos teisę nepriklausomi darbuotojai gali būti laikomi priklausantys darbdavio personalui ir prireikus – kokia tvarka.

— Subrangos išlaidos

118 Pagal DCC projektą atsakovė deklaravo 618 631 DEM, paskirstytus šiems punktams: *McDOS*, *Christian Liepe Photodesign* ir *Ploenzke* išlaidos, priskirtos IIC.

119 Pagal „Donna" projektą ji deklaravo 257 659 DEM, paskirstytus šiems punktams: bendrovė *Fink & Partner*, D.D., B. D. ir bendrovė *Casper Casting and Styling Agency*.

120 Kalbėdama apie DCC projektą, Komisija tvirtina, kad ji nedavė pagal sutarties 5 straipsnio 1 dalį būtino išankstinio sutikimo sudaryti subrangos sutartį. Bet kuriuo atveju atsakovė nesilaikė pareigos subrangos sutartyse numatyti tokių pačių pareigų kaip ir sutartyse su Komisija, pavyzdžiui, pateikti darbo valandų ataskaitas.

121 Dėl „Donna" projekto Komisija primena, kad ji, kaip atlygintinas, patvirtino tik su D. D. ir B. D. susijusias išlaidas, lygias 46 300,18 DEM. Atvirkščiai, kadangi Komisija nedavė išankstinio rašytinio sutikimo, ji atsisakė atlyginti kitas subrangos išlaidas.

122 Atsakovės nuomone, šalims aišku, kad įmonės, kurių vardu buvo pateiktos šios sąskaitos, dirbo DCC projekte, todėl išankstinis Komisijos sutikimas nebuvo būtinas, nes DCC sutarties 5 straipsnis yra tik administracinė priemonė. Be to, Komisija buvo patvirtinusi subrangovus, kai šiam tikslui jai buvo pateiktas jų sąrašas. Atsakovė

neprivalėjo pateikti detalių ataskaitų. Kalbant apie *Ploenzke* išlaidas, reikėtų pažymėti, kad jos buvo priskirtos IIC pagal vidinį susitarimą su *Ploenzke*.

123 Atsakovė mano, kad pagal „Donna" projektą visos subrangos išlaidos yra atlygintinos. Bendrovės *Fink & Partner* parašas susitarimo memorandume leidžia jai nepažeisti „Donna" sutarties 5 straipsnio 1 dalies esmės ir tikslo. Kalbant apie bendrovės *Casper Casting and Styling Agency* išlaidas, konstatuotina, kad rašytinis Komisijos leidimas nebuvo būtinas.

124 Šiuo aspektu būtina priminti, kad pagal abiejų sutarčių 5 straipsnio 1 dalį atsakovei buvo leista sudaryti subrangos sutartis su sąlyga, kad bus gautas išankstinis rašytinis Komisijos leidimas ir kad atsakovė su subrangovais susitars dėl tokių pačių pareigų kaip ir jos pareigos pagal su Komisija sudarytas sutartis.

125 Atsakovės ginamas teiginys, kad ši nuostata yra tiesiog administracinė priemonė, kurios pažeidimas nedaro poveikio aptariamų išlaidų atitikčiai reikalavimams, turi būti atmestas.

126 Iš tikrųjų sutartinis reikalavimas, kad Komisija suteiktų išankstinį leidimą dėl subrangovų įsikišimo, yra pagrįstas ir būtinas, atsižvelgiant į tai, kad iš esmės vykdyti sutartas pareigas priklauso tik įmonei, kurią Komisija tiksliai ir konkrečiai pasirinko kaip susitariančiąją šalį. Todėl Komisija prireikus turi galėti patikrinti ir atmesti galimą subrangovo įsikišimą. Todėl fakto, kad atsakovė pažeidė išankstinio rašytinio leidimo reikalavimą, pakanka tam, jog Komisija atsisakytų atlyginti su tuo susijusias išlaidas.

127 Be to, bet kuriuo atveju aišku, kad atsakovė nepateikė savo subrangovų darbo valandų ataskaitų, kaip tai numatyta sutarčių II priedo 1.3.1 punkte. Nors sutarčių 5 straipsnio 1 dalis numatė jai pareigą numatyti visiems subrangovams tokias pačias pareigas, kokios numatytos jai pačiai. Darytina išvada, kad visi projektams vykdyti atsakovės nusamdyti subrangovai privalėjo laikytis šio II priedo 1.3.1 punkto ir deklaruoti visas savo personalo darbo valandas, be to, nors kartą per mėnesį tinkamai įgaliotas valdymo grandies darbuotojas privalėjo patvirtinti darbo valandų ataskaitas.

128 Sutartinis reikalavimas numatyti visiems subrangovams tokias pačias pareigas, kokios taikomas atsakovei, buvo pagrįstas ir būtinas siekiant užtikrinti visišką tariamai patirtų išlaidų kontrolę ir neleisti, kad atsakovė galėtų vien įsikišus subrangovams gauti išlaidų, kurios kitu atveju nebūtų buvusios atlygintinos, atlyginimą.

129 Jokia atsakovės prie atsiliepimo į ieškinį pridėta darbo valandų ataskaita netenkina šio reikalavimo. Vadinasi, dėl šio sprendimo 115 ir 116 punktuose išdėstytų motyvų ji neturi teisės, kad jai būtų atlygintos aptariamos subrangos išlaidos.

130 Kalbant apie *Ploenzke* atsakovei pagal tariamą vidinį abiejų bendrovių susitarimą priskirtas išlaidas, reikia pažymėti, kad *Ploenzke*, priešingai nei atsakovė, iškart grąžino visas Komisijos pareikalautas grąžinti avansines išmokas (žr. šio sprendimo 23 punktą). Todėl Komisija neturėtų būti įpareigota per atsakovę atlyginti išlaidų, kurių atlyginimo *Ploenzke* atsisakė grąžindama gautas avansines išmokas.

131 Darytina išvada, jog atsakovė negali prašyti, kad jai būtų atlygintos tariamos subrangos išlaidos, išskyrus tas, kurias Komisija jau pripažino, patirtas dėl B. D. ir D. D. pagal „Donna“ projektą, todėl, kad šios išlaidos nebuvo tinkamai pagrįstos.

— Kelionės išlaidos

132 Pagal DCC projektą atsakovė deklaravo 32 682 DEM šiems asmenims: D., E., F., L., M. („Leonardo“) ir C. („McDOS“).

133 Pagal „Donna“ projektą ji deklaravo 22 659 DEM šiems asmenims: D. D., E., F., L. ir M.

134 Komisijos nuomone, atsakovė neturi teisės, kad jai būtų atlygintos kelionės išlaidos. Iš tikrųjų, priešingai kartu skaitomoms sutarčių II priedo 1.3.4 ir 1.2 punktų nuostatoms, atsakovė neįrodė, kad šios išlaidos yra konkrečiai susijusios su abiem projektais.

135 Komisija teigia, kad pagal DCC projektą, išskyrus L., visos kitos nurodytos bendrovės ir asmenys buvo be išankstinio leidimo veikiantys subrangovai. L. išlaidos nėra atlygintinos, nes atsakovė šiam asmeniui nepriskyrė išlaidų personalui.

136 Dėl „Donna“ projekto Komisija tvirtina, kad dėl M. priskirtų išlaidų atsakovė nepareikalavo išlaidų personalui atlyginimo. F. ir E., kaip subrangovams, nebuvo suteiktas išankstinis Komisijos leidimas. Dėl L. atsakovė nepateikė darbo valandų ataskaitos. D. D. išlaidos negali būti patvirtintos, nes pateiktų dokumentų nepakanka patvirtinti, kad kelionė buvo būtina.

137 Atsakovė, pakartojusi dėl subrangos nurodytus argumentus, pažymi, kad tai, jog ji nedeklaravo išlaidų personalui, nepanaikina kelionės išlaidų atitinkamam asmeniui atlyginimo reikalavimo, nes šios išlaidos iš tikrųjų buvo patirtos. F. ir E. nebuvo būtinas joks leidimas. Kalbant apie L. išlaidas, jos veiklos svarbumą patvirtino Komisijai pateiktos darbo valandų ataskaitos. Dėl D. D. išlaidų atsakovė daro nuorodą į papildomus susitarimus dėl kelionės išlaidų atlyginimo.

138 Šiuo atžvilgiu konstatuotina, jog tam, kad kelionės išlaidos atitiktų reikalavimus, jos turi būti vien papildomo pobūdžio ta prasme, kad tik asmenų, kurių iš tikrųjų suteiktos paslaugos pagal projektus buvo pripažintos būtinos, kelionė gali būti laikoma būtina nagrinėjamiems projektams. Kitaip tariant, kelionės išlaidų atlyginimas pagrįstas tik tuomet, jei asmuo, kuriam šios išlaidos buvo skirtos, naudingai, t. y. Komisijos pripažinta forma, dalyvavo įgyvendinant nagrinėjamą projektą.

139 Tačiau, kaip buvo išdėstyta anksčiau, Komisija galėjo atsisakyti atlyginti atsakovės deklaruotas personalo ir subrangos išlaidas, išskyrus išlaidas B. D. ir D. D. pagal „Donna“ projektą. Todėl, kadangi nagrinėjamų asmenų tariamai suteiktos paslaugos Komisijai neturi jokios skaitmeninės vertės, jų kelionės, kad suteiktų šias paslaugas, negali būti laikomos būtinomis DCC ir „Donna“ projektams. Todėl Komisija visiškai

teisingai šiuo atžvilgiu rėmėsi abiejų sutarčių II priedo 1.2 punktu, pagal kurį atlygintinos išlaidos yra tik realios sąnaudos, kurios yra būtinos įgyvendinant projektą, kurios gali būti įrodytos ir buvo patirtos per projekto laikotarpį.

140 Reikia pridurti, kad atsakovė pagal abiejų sutarčių II priedo 5 punktą privalėjo tinkamai tvarkyti apskaitą ir atitinkamus dokumentus, kad patvirtintų ir pagrįstų deklaruotas išlaidas. Tačiau nė viena iš prie ieškinio kaip priedai A 7–A 23 ir prie atsiliepimo į ieškinį kaip priedai B 9–B 14 prijungtų kopijų negali būti laikoma galiojančiu ir tinkamu įrodymu, atsižvelgiant į kiekvienos atskiros kelionės tikslą ir būtinumą, pagrindžiančiu, kad deklaruotos kelionės išlaidos iš tikrųjų buvo patirtos dėl DCC ir „Donna" projektų. Vadinasi, priešingai abiejų sutarčių II priedo 1.2 ir 5 punktuose nustatytiems reikalavimams, atsakovei nepavyko įrodyti būtino nagrinėjamų asmenų tariamai patirtų kelionės išlaidų ryšio su jų darbu nagrinėjamuose projektuose.

141 Konkrečiau kalbant apie B. D. ir D. D, reikia priminti, kad pagal „Donna" projektą šiems asmenims patirtos subrangos išlaidos Komisijos buvo pripažintos kaip atlygintinos. Vis dėlto tai nereiškia, kad deklaruotos kelionės išlaidos bus pripažintos savaime.

142 Iš tikrųjų byloje nėra sąskaitos, susijusios su B. D. kelione. Kalbant apie D. D., prie ieškinio kaip A 23 priedas prijungtose sąskaitose, kurias D. D. nusiuntė atsakovei, pateikiama tokia bendra ir neaiški informacija, kad jos negali būti laikomos pakankamais įrodymais abiejų sutarčių II priedo 1.2 ir 5 punktų prasme. Konkrečiai kalbant, jos neleidžia patikrinti D. D. kelionių svarbos „Donna" projektui ir jos individualaus darbo jame.

143 Darytina išvada, jog atsakovė neturi teisės, kad jos tariamos kelionės išlaidos būtų atlygintos.

— Išlaidos įrangai

144 Pagal DCC projektą atsakovė deklaravo 384 018 DEM kaip bendrovei *Digivision* sumokėtų ir *Ploenzke* IIC priskirtų išlaidų. Pagal „Donna“ projektą ji deklaravo 106 871 DEM išlaidų, paremtų bendrovės *Fink & Partner* sąskaita.

145 Komisija nesutinka atlyginti pagal DCC projektą deklaruotų išlaidų nurodydama, kad deklaruotos išlaidos bendrovei *Digivision* neatitinka reikalavimų. Iš tikrųjų, priešingai sutarties II priedo 5 punkto reikalavimams, laiškai, kuriais atsakovė apsikeitė su bendrove *Digivision*, neleidžia įvertinti šių išlaidų būtinumo bei patikrinti, ar išlaidos įrangos nuomai neviršijo galimų jos pirkimo išlaidų. Dėl *Ploenzke* atsakovei priskirtų išlaidų konstatuotina, kad jos nėra atlygintinos, nes abi bendrovės dėl to nesusitarė.

146 Kalbėdama apie „Donna“ projektą, Komisija grindžia atsisakymą atlyginti išlaidas tuo, kad atsakovė nepateikė nuomos sutarties, sudarytos su bendrove *Fink & Partner*. Be to, pateikti dokumentai tiksliai nenurodo, kokie įrengimai buvo išnuomoti, todėl netenkina sutartinių reikalavimų dėl pagrindimo.

147 Atsakovės nuomone, Komisijai nurodytoms išlaidoms pagrįsti pateikti dokumentai apskritai yra pakankamas įrodymas, kad išlaidos buvo patirtos, nes sutartyse nėra reikalaujama išsamiai įrodyti patirtų sąnaudų. Bet kuriuo atveju abu projektai

negalėtų būti įgyvendinti, jei nebūtų buvusi išnuomota jokia įranga, todėl Komisija nepagrįstai mano, kad sąskaitos yra per didelės, be to, ji nenurodo konkrečių priežasčių, dėl kurių mano, kad įrangos nuomos sąnaudos galėtų viršyti jos pirkimo sąnaudas. Be to, pati Komisija dažnai dalyvauja su kultūra susijusiuose renginiuose, todėl turėtų žinoti, kad nurodytos išlaidos yra pagrįstos. Vadinasi, nėra svarbus tikslus techninių įrengimų, dėl kurių buvo sutarta nuomos sutartyje, pobūdis. Galiausiai subrangos bendrovės *Fink & Partner* sąskaita yra pakankamas įrodymas.

148 Šiuo aspektu primintinos abiejų sutarčių II priedo 1.2, 1.3.2 ir 5 punktų nuostatos, pagal kurias, viena vertus, reikalavimus atitinkančios įrengimų nuomos išlaidos negali viršyti reikalavimų atitinkančių jos pirkimo išlaidų, o kita vertus, atsakovė privalo tinkamai tvarkyti apskaitą ir reikalingą dokumentaciją, kad galėtų pagrįsti ir pateisinti deklaruotas išlaidas. Galiausiai atlygintinos išlaidos yra tik realios išlaidos, būtinos įgyvendinant projektą, kurios gali būti įrodytos ir kurios buvo patirtos per projektų laikotarpį.

149 Šiuo reikalavimu, numatančiu pateikti kuo išsamesnių įrodymų, siekiama, kad Komisija galėtų patikrinti pagal abu projektus pervestas sumas bei tariamai patirtų išlaidų įrangai realumą ir būtinumą. Darytina išvada, kad atsakovė privalėjo pateikti dokumentus, kuriuose būtų tiksliai nurodoma, kokie įrengimai buvo išnuomoti ir už kokią kainą.

150 Vadinasi, atsakovė akivaizdžiai neįvykdė šios pareigos teigdama, jog Komisijai pateikti dokumentai „apskritai“ gali įrodyti, kad išlaidos įrangai buvo patirtos ir kad Komisija „neturėjo jokio pagrindo“ teigti, jog pateiktų sąskaitų sumos yra per didelės, nes ji nenurodė konkrečių priežasčių, dėl kurių mano, kad įrengimo nuomos sąnaudos galėjo viršyti pirkimo sąnaudas. Be to, atsakovė negalėjo apsiriboti teiginiu, kad Komisija turėjo pakankamai patirties su kultūra susijusių projektų srityje ir

turėjo žinoti, kad nurodytos išlaidos buvo pagrįstos, todėl tikslus išnuomotų techninių įrengimų pobūdis nebuvo svarbus.

151 Kalbant apie *Ploenzke* išlaidas, priskirtas IIC
, reikėtų pažymėti, kad byloje nėra jokio dokumento, leidžiančio patikrinti jų realumą ir būtinumą. Be to, todėl, kad *Ploenzke* grąžino visas Komisijos pareikalautas grąžinti avansines išmokas, Komisija negali būti įpareigota atsakovei atlyginti *Ploenzke* tariamai patirtų išlaidų, priskirtinų atsakovei pagal vidaus susitarimą (žr. šio sprendimo 130 punktą).

152 Kalbant apie išlaidas įrangai, susijusias su bendrove *Digivision*, konstatuotina, kad su jomis susijusi sąskaitose nuroma informacija yra neaiški ir neleidžia neginčijamai įrodyti, jog deklaruotos išlaidos įrangai buvo būtinos projektams.

153 Pavyzdžiui, prie ieškinio kaip A 16 priedas prijungta sąskaita nėra reali ir galutinė. Tai labiau yra *pro forma* sąskaita, kurios reikšmė apsiriboja informuoti klientą apie pardavimą arba leisti iki pateikimo atlikti tam tikrus išankstinius formalumus. Be to, ši *pro forma* sąskaita nėra pasirašyta. Joje tik apskritai aprašoma išnuomota įranga, nenurodant, kiek ir kokios aparatūros vienetų buvo išnuomota, nors rinkoje jos yra labai įvairios, atsižvelgiant į funkcijas, kokybę ir kainą. Todėl objektyviai neįmanoma įvertinti tariamai atsakovės nurodytų išlaidų bendrovei *Digivision* būtinumo.

154 Šio netikslumo nepaaiškina ir bendrovės *Digivision* sąskaita, prijungta kaip priedas B 11 prie atsiliepimo į ieškinį. Iš esmės, nors ir tiesa, kad šioje sąskaitoje nurodomas

tariamai pateiktos aparatūros ir programinės įrangos sąrašas, ji nėra pasirašyta ir, skirtingai nuo *pro forma* sąskaitos, nėra pateikta ant firminio bendrovės *Digivision* blanko. Be papildomų paaiškinimų ar įrodymų, šis dokumentas neturi jokios galios įrodyti nagrinėjamų išlaidų realumą ir būtinumą.

155 Išlaidas įrangai, nurodytas bendrovei *Fink & Partner*, sudaro HIS garso sistemos, įskaitant įrengimus, tinklą ir programinę įrangą (paveikslų archyvavimas, paveikslų sekos tvarkymas ir ISDN prieiga), nuoma.

156 Kaip matyti iš bylos, pirmosios užuominos apie su šiomis išlaidomis susijusius dokumentus yra audito ataskaitos projekte (ieškinio priedas A 6), kurio 3.2 punkte daromos nuorodos į sąskaitas, laikomas nepakankamomis pagrįsti išnuomotų įrengimų būtinumą (todėl, kad juose nevardijamos tariamai išnuomotos įrangos techninės dalys) ir kuriame atsakovei priekaištaujama todėl, kad ji nepateikė su tuo susijusios nuomos sutarties. Atsakovė pastabų dėl šio ataskaitos projekto (ieškinio priedas A 9) 3.1 punkte apsiriboja prieštaravimu dėl to, kad aptariamos sąskaitos nebuvo priimtos, tačiau nepateikia nei jų kopijų, nei nuomos sutarties. Galutinės audito ataskaitos (ieškinio priedas A 12) 3.2 punkte atsisakoma su bendrove *Fink & Partner* susijusias išlaidas įrangai laikyti atlygintinomis.

157 Atsakovė dokumentus, susijusius su aptariamos įrangos nuoma, pateikė tik kaip atsiliepimo į ieškinį priedą B 14. Tačiau tai yra trys „sąskaitos", kurios nėra pasirašytos ir, priešingai šios bendrovės sąskaitų, prijungtų prie ieškinio kaip A 20–A 22 priedai, originalams, nebuvo pateiktos ant oficialių bendrovės *Fink & Partner* firmos blankų. Be papildomų paaiškinimų ar įrodymų, šie dokumentai neturi jokios galios įrodyti nagrinėjamų išlaidų realumą ir būtinumą.

158 Todėl iš to, kas išdėstyta, matyti, jog atsakovė neturi jokios teisės, kad būtų grąžintos jos tariamos išlaidos įrangai.

— Išlaidos trumpalaikio vartojimo reikmenims

159 Pagal DCC ir „Donna" projektus atsakovė deklaravo atitinkamai 35 017 DEM ir 9 312,53 DEM sumas trumpalaikio vartojimo reikmenims.

160 Komisijos nuomone, dėl pagal projektą DCC deklaruotų išlaidų atsakovė nieko nepaaiškino ir nepateikė dokumentų. Todėl jos negalėjo būti pripažintos. Dėl „Donna" projekto Komisija nurodė, kad pateiktų dokumentų, t. y. trijų bendrovės *Fink & Partner* sąskaitų, nepakanka, jog būtų galima įvertinti tariamai patirtų išlaidų būtinumą. Be to, deklaruotos išlaidos buvo patirtos vykdant su bendrove *Fink & Partner* sudarytą subrangos sutartį. Tačiau Komisija nesuteikė leidimo sudaryti šios sutarties.

161 Atsakovės nuomone, Komisijos argumentai dėl DCC projekto yra per bendri, kad atsakovė galėtų pareikšti nuomonę šiuo klausimu. Komisija turėtų žinoti, kad šio projekto įgyvendinimas pareikalavo išlaidų trumpalaikio vartojimo reikmenims, kurių būtinumas nekelia abejonių. Dėl „Donna" projekto pateiktų įrodymų pakanka.

162 Šiuo atžvilgiu konstatuotina, kad pagal DCC projektą deklaruotos išlaidos trumpalaikio vartojimo reikmenims, aišku, negali būti laikomos atitinkančiomis reikalavimus. Iš esmės apsiribodama grynai išsisukinėjamojo pobūdžio argumentais atsakovė iš esmės pripažįsta, kad nėra jokio šių išlaidų pagrindo. Vadinasi, Komisija negalėjo patikrinti jų būtinumo pagal DCC sutarties II priedo 1.2 punktą.

163 Kalbėdama apie tariamai „Donna" projektui panaudotus reikmenis, atsakovė nurodo tris 1997 m. birželio 1 d., lapkričio 17 ir gruodžio 1 d. sąskaitas, kad pagrįstų nurodytas išlaidas bendrovei *Fink & Partner* (ieškinio priedai A 20–A 22). Iš to matyti, kad ši bendrovė atsakovės atžvilgiu apskaitė paslaugas, apibūdintas kaip „erdvinių objektų grafinis pristatymas <...>, įskaitant panaudotus įrengimus". O kaip visiškai teisingai pastebėjo Komisija, atsakovė tiksliau nenurodė nei šio pristatymo, nei panaudotų įrengimų, todėl neįmanoma nustatyti, kam tiksliai buvo išrašytos šios sąskaitos. Be to, atsakovė, nurodydama skaitmeninę vertę, neatskyrė trumpalaikio vartojimo reikmenų nuo grafinio pristatymo.

164 Darytina išvada, jog nagrinėjamos trys sąskaitos nėra pakankamai išsamios, kad jas būtų galima laikyti įrodymais, pagal „Donna" sutarties II priedo 1.2 punktą tinkamai pagrindžiančiais deklaruotų išlaidų trumpalaikio vartojimo reikmenims būtinumą ir jų konkretų ryšį su šiuo projektu.

165 Būtina nurodyti, jog atsakovė neturi jokios teisės, kad jai būtų atlygintos personalo, subrangos ar įrangos išlaidos, kurias ji deklaravo kaip sumas, išmokėtas bendrovei *Fink & Partner* (konkrečiau žr. šio sprendimo 155–157 punktus). Todėl papildomai išlaidos trumpalaikio vartojimo reikmenims negali būti atlygintos ir dėl šios priežasties. Iš esmės šios išlaidos yra grynai papildomo pobūdžio ta prasme, kad jos gali būti naudingai nurodytos tik įrodžius pagrindinės prievolės įvykdymą ir kad jų būtinumas, o kartu ir atitiktis reikalavimams vertinami į tai atsižvelgiant. Nagrinėjamu atveju Komisija turėjo teisę nepripažinti jokios pagrindinės prievolės, susijusios su bendrove *Fink & Partner*.

166 Darytina išvada, kad atsisakymas atlyginti atsakovės tariamai patirtas išlaidas trumpalaikio vartojimo reikmenims yra pagrįstas.

— Bendrosios išlaidos

167 Pagal DCC ir „Donna" projektus atsakovė deklaravo atitinkamai 56 027 DEM ir 22 385 DEM bendrųjų išlaidų.

168 Komisijos nuomone, šių išlaidų atsakovė tiksliai nenurodė ir nepagrindė, todėl pagal abiejų sutarčių II priedo 1.3.1 punktą nebuvo įmanoma patikrinti jų realumo bei būtinumo. Bet kuriuo atveju pagal šio priedo 1.4 punktą atsakovė gali prašyti atlyginti tik iki 20 % kitų išlaidų, kurias buvo sutikta atlyginti, sudarančių bendrųjų išlaidų, kurios iš esmės yra netiesioginės.

169 Atsakovė mano, kad jos įrodymų pakanka, nes bendrosios išlaidos yra nuolatinio pobūdžio, todėl jas įmanoma pateisinti tik ribotai. Tad iš esmės nėra įmanoma įrodyti ryšio tarp šių išlaidų ir projektų.

170 Šiuo aspektu pažymėtina, kad bendrosios išlaidos, arba netiesioginės išlaidos (arba kaip jos vadinamos DCC ir „Donna" sutartyse – „overheads"), taip pat turi akivaizdžiai tenkinti abiejų sutarčių II priedo 1.2 punkto reikalavimus. Todėl atlygintinomis gali būti laikomos tik patirtos siekiant padengti realias bendrąsias išlaidas, būtinas įgyvendinant kiekvieną projektą. Iš esmės įmonės bendrosios išlaidos atspindi normalaus veikimo sąnaudas, kurių ji dėl savo nuolatinės veiklos

patiria bet kuriuo atveju, neatsižvelgiant į atskiro projekto vykdymą (šiuo klausimu žr. 2003 m. kovo 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Comunità montana della Valnerina prieš Komisiją*, T-340/00, Rink. p. II-811, 106 punktą), todėl Bendrijos finansavimo gali būti reikalaujama tik realiai su aptariamo projekto įgyvendinimu susijusioms bendrosioms išlaidoms (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 94 punkte minėto 2006 m. sausio 19 d. Sprendimo *Comunità montana della Valnerina prieš Komisiją* 87 punktą).

171 Nagrinėjamu atveju jau buvo paaiškinta, kad Komisija galėjo atsisakyti atlyginti visas tiesiogines išlaidas, kurias atsakovė deklaravo pagal DCC projektą. Todėl neįmanoma, kad atsakovė galėtų šiam projektui priskirti nustatytą netiesioginių išlaidų (administracinės, infrastruktūros ir kt. išlaidos) dalį, nes šios išlaidos yra papildomos tiesioginių išlaidų atžvilgiu. Be to, reikalaujama 56 027 DEM bendrųjų išlaidų suma nėra pagrįsta jokiu objektyviu įrodymu, leidžiančiu patikrinti jos pagrįstumą.

172 Kalbant apie „Donna“ projektą, kontatuotina, kad atsakovė nepateikė jokio įrodymo, leidžiančio patikrinti reikalaujamų 22 385 DEM bendrųjų išlaidų pagrįstumą. Be to, būtina priminti, kad nors Komisija prisiėmė atlyginti 46 300,18 DEM subrangos išlaidų D. D. ir B. D., ji neprivalėjo pripažinti kitų išlaidų atitikties reikalavimams (žr. šio sprendimo 121 ir 131 punktus). Be to, 22 385 DEM tariamų bendrųjų išlaidų viršija bet kokį logišką procentą nuo pripažintų 46 300,18 DEM tiesioginių išlaidų.

173 Reikia nurodyti, kad abiejų sutarčių II priedo 1.4 punkte susitariančiosios šalys skirstomos į tas, kurios atskaito „netiesiogines bendrąsias išlaidas“, ir tas, kurios atskaito „papildomas išlaidas“. Todėl, kaip matyti iš abiejų sutarčių II priedo 1.2 punkto, atsakovė priklausė pirmai grupei susitariančiųjų šalių (tų, kurios atskaito „netiesiogines bendrąsias išlaidas“), o kitą grupę sudarė vien universitetai ir tyrimų centrai. Pagal minėtą 1.4 punktą atsakovė privalėjo įrodyti, kad jos bendrosios išlaidos buvo apskaičiuotos pagal įprastas apskaitos taisykles ir principus, kuriuos

Komisija laiko pagrįstais, suprantant, kad kaip bendrosios išlaidos negalėjo būti deklaruotos aiškiai tiesioginėms išlaidoms priskirtinos sąnaudų dalys ar iš kitų šalių susigrąžintos išlaidos. Vadinasi, be patikslinimų dėl atsakovės pagal „Donna" projektą deklaruotų bendrųjų išlaidų Komisija negalėjo patikrinti, ar šios išlaidos tenkina 1.4 punkto reikalavimus.

174 Darytina išvada, jog atsakovė neturi teisės, kad jai būtų atlygintos tariamos bendrosios išlaidos.

— Išvada

175 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad visi pagrindai, kuriais atsakovė remiasi, kad įrodytų pagal DCC ir „Donna" projektus deklaruotų išlaidų atitiktį reikalavimams, turi būti atmesti.

Dėl Komisijos reikalaujamos pagrindinės sumos ir delspinigių

Dėl pagrindinės skolos

176 Primintina, kad Komisija pateikė reikalavimą grąžinti 181 263,61 eurų avansinių išmokų. Komisijos nuomone, ši suma susidaro konvertavus 179 337 ekiu į

354 520, 82 DEM, o šią sumą – į eurus. Atsakovė nesutinka su 181 263,61 eurų suma nurodydama, kad 1998 metais ji buvo raginama sumokėti tik 179 337 ekiu.

177 Šiuo atžvilgiu tiesa, kad atsakovei buvo pervesta 400 821 DEM avansinių išmokų suma, iš kurios Komisija prašo grąžinti 354 520,82 DEM. Taip pat tiesa, kad šiuo ieškiniu prašomi 181 263,61 eurai, atsižvelgiant į taikytiną konvertavimo kursą, pagal kurį vienas euras lygus 1,95583 DEM, tiksliai atitinka šiuos 354 520,82 DEM.

178 Tačiau abiejų sutarčių II priedo 4 punkte numatyta, kad visi Komisijos mokėjimai bus atliekami ekiu ir visi su Komisija sutartį sudariusių šalių mokėjimai taip pat turi būti atlikti ekiu. Be to, 1998 metais Komisijos atsakovei nusiųstame vykdomajame rašte sumoms išieškoti ir debeto avizoje (žr. šio sprendimo 24 punktą) aiškiai nurodyta 179 337 ekiu pagal tuo metu galiojusį Vokietijos markės ir ekiu konvertavimo kursą.

179 Tačiau pagal 1997 m. birželio 17 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1103/97 dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su euro įvedimu (OL L 162, p. 1) 2 straipsnio 1 dalį visos nuorodos į ekiu pakeičiamos nuoroda į eurą santykiu 1 ekiu lygus 1 eurui (šiuo klausimu žr. 2005 m. gegužės 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Huhtamaki Dourdan*, C-315/03, dar nepaskelbto Rinkinyje, 5 punktą).

180 Darytina išvada, kad Komisijos reikalavimas grąžinti sumas pagrįstas tik 179 337 eurų sumai. Todėl kita dalis turi būti atmesta.

Dėl delspinigių

181 Komisijos nuomone, atsakovė, kaip skolininkė, nuo oficialaus pranešimo dienos turi sumokėti delspinigius už avansines išmokas, kurių Komisija pareikalavo jos grąžinti iki 1998 m. spalio 31 dienos. Pagal ankstesnės redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 284 straipsnio 1 dalies pirmąjį sakinį nuo 1998 m. lapkričio 1 d. atsakovė laikoma praleidusi prievolės įvykdymo terminą. O pagrindinės skolos suma pagal ankstesnės redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 288 straipsnio 1 dalį turėjo padidėti 4 % dydžio delspinigiais.

182 Atsakovė ginčija tik pagrindinę skolą.

183 Taigi konstatuotina, kad DCC ir „Donna" sutartyse nekalbama, nuo kada ir kiek laiko turi būti skaičiuojami delspinigiai. Todėl taikytinos Vokietijos teisės nuostatos, susijusios su prievolės įvykdymo termino praleidimu.

184 Pagal EGBGB 229 straipsnio 5 dalį iki 2002 m. sausio 1 d. atsiradusioms prievolėms taikytinas iki šios datos galiojęs Vokietijos civilinis kodeksas, išskyrus, jei nurodyta kitaip. Kalbant apie delspinigius už prievolės įvykdymo termino praleidimą, reikėtų pažymėti, jog EGBGB 229 straipsnio 1 dalis numato, kad visoms po 2000 m. gegužės 1 d. reikalaujamoms skoloms bus taikytina iki 2000 m. gegužės 1 d. galiojusi Vokietijos civilinio kodekso redakcija.

185 Nagrinėjamu atveju DCC ir „Donna" sutartys buvo sudarytos 1996 metais. Todėl taikytinas ankstesnės redakcijos Vokietijos civilinis kodeksas. Su prievolės įvykdymo

termino praleidimu susijusi nuostata, t. y. ankstesnės redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 284 straipsnio 1 dalies pirmasis sakinys, nustato, kad jei skolininkas neįvykdo savo prievolės pasibaigus priminimo terminui, šis priminimas reiškia prievolės įvykdymo termino praleidimą. Vadinasi, pagal abiejų sutarčių II priedo 4.3 punktą avansinės išmokos Komisijai turi būti grąžintos „tuoj pat" po šio priminimo. Todėl Komisija, nusiųsdama atsakovei raginimą pervesti nagrinėjamas sumas iki 1998 m. spalio 31 d., pareikalavo vykdyti prievolę nuo 1998 m. lapkričio 1 dienos.

186 Ankstesnės redakcijos Vokietijos civilinio kodekso 288 straipsnis numato 4 % dydžio delspinigius, skaičiuojant nuo prievolės įvykdymo termino praleidimo dienos. Vadinasi, 179 337 eurų pagrindinės skolos suma turi būti padidinta 4 % dydžio delspinigiais, skaičiuojant nuo 1998 m. lapkričio 1 d. iki galutinės šios sumos sumokėjimo dienos.

Dėl prašymo suteikti atsakovei apsaugą nuo priverstinio sprendimo įvykdymo

187 Papildomai atsakovė pateikė prašymą suteikti jai apsaugą nuo priverstinio būsimo sprendimo vykdymo, kuri leistų jai, pateikiant užtikrinimą, kuriuo galėtų būti banko garantija, išvengti galimo priverstinio vykdymo.

188 Šiuo atžvilgiu konstatuotina, kad pagal abiejų sutarčių 12 straipsnio 2 dalyje numatytą arbitražinę išlygą Pirmosios instancijos teismas turi kompetenciją spręsti tik šalių ginčus dėl nagrinėjamų sutarčių, kurioms pagal abiejų sutarčių 12 straipsnio 1 dalį taikytina Vokietijos teisė, „galiojimo, taikymo ar aiškinimo".

189 Darytina išvada, kad Pirmosios instancijos teismas šioje byloje neturi kompetencijos pareikšti nuomonės dėl savo sprendimo priverstinio vykdymo tvarkos pagal Vokietijos teisę.

190 Pažymėtina, kad pagal EB 244 straipsnį Bendrijos teismo sprendimai vykdomi EB 256 straipsnyje nustatytomis sąlygomis, o pagal šios nuostatos ketvirtąją pastraipą vykdymą galima sustabdyti tik Bendrijos teismo sprendimu. Remiantis Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 110 straipsnio pirmąja pastraipa, pagal EB 244 ir 256 straipsnius pateiktiems prašymams laikinai sustabdyti Pirmosios instancijos teismo sprendimo vykdymą taikomi šio reglamento 104–110 straipsniai.

191 Tačiau iš Procedūros reglamento 104 straipsnio 1 ir 3 dalių matyti, kad toks prašymas turi būti pateikiamas atskiru dokumentu, po sprendimo priėmimo. Kadangi šiuo atveju šios sąlygos nėra įvykdytos, prašymas suteikti atsakovei apsaugą nuo priverstinio šio sprendimo vykdymo turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

192 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti Komisijos išlaidas pagal šios pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (antroji kolegija)

nusprendžia:

1. **Priteisti iš *IIC Informations-Industrie Consulting GmbH* Europos Bendrijų Komisijai 179 337 eurų sumą kaip pagrindinę skolą ir 4 % delspinigių, skaičiuojamų nuo 1998 m. lapkričio 1 d. iki visiško atsiskaitymo už visas mokėtinas sumas.**

2. **Atmesti likusią ieškinio dalį.**

3. **Atmesti *IIC Informations-Industrie Consulting GmbH* prašymą, kad jai būtų suteikta apsauga nuo šio sprendimo priverstinio vykdymo.**

4. **Priteisti iš *IIC Informations-Industrie Consulting GmbH* bylinėjimosi išlaidas.**

Pirrung Forwood Papasavvas

Paskelbta 2007 m. gegužės 22 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris Pirmininkas

E. Coulon J. Pirrung

Turinys

Teisinės ir faktinės bylos aplinkybės ..... II - 1447

Taikytina Bendrijos teisė ..... II - 1447

Bylos faktai ..... II - 1448

Procesas ir šalių reikalavimai ..... II - 1458

Dėl teisės ..... II - 1460

Dėl galimybės gintis teisme (teisės būti atsakovu) ..... II - 1460

Šalių argumentai ..... II - 1460

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 1461

Dėl iekinio senaties ..... II - 1462

Pirminės pastabos ..... II - 1462

Šalių argumentai ..... II - 1463

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 1465

Dėl teisės netekimo ..... II - 1467

Šalių argumentai ..... II - 1467

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 1468

Dėl pagal DCC ir „Donna" projektus atlygintinų išlaidų ..... II - 1474

Pirminės pastabos ..... II - 1474

Dėl Komisijos prieštaringo elgesio ..... II - 1475

— Šalių argumentai ..... II - 1475

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 1476

Dėl deklaruotų išlaidų atitikties reikalavimams ..... II - 1480

— Išlaidos personalui ..... II - 1482

— Subrangos išlaidos ..... II - 1484

— Kelionės išlaidos ..... II - 1487

— Išlaidos įrangai ..... II - 1490

— Išlaidos trumpalaikio vartojimo reikmenims ..... II - 1494

— Bendrosios išlaidos ..... II - 1496

— Išvada ..... II - 1498

Dėl Komisijos reikalaujamos pagrindinės sumos ir delspinigių ..... II - 1498

Dėl pagrindinės skolos ..... II - 1498

Dėl delspinigių ..... II - 1500

Dėl prašymo suteikti atsakovei apsaugą nuo priverstinio sprendimo įvykdymo ..... II - 1501

Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... II - 1502